

Visuomenės nuomonės apklausa apie moteris su negalia

Tarnybos užsakymu tyrimą atliko visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“.

Tyrimo metodika

- **Tyrimo laikas:** 2024 m. kovo mėn. 15 – 23 d.
- **Respondentų skaičius:** N = 1001.
- **Tyrimo objektas:** 18 metų ir vyresni Lietuvos gyventojai.
- **Apklauso būdas:** mišrus – akivaizdinis interviu ir interviu telefonu.
- **Atrankos metodas:** tikimybinė atranka išlaikant proporcijas pagal amžių, lytį, gyvenamą vietą.
- **Apklausa vyko šiose savivaldybėse:** Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m., Panevėžio m.; Alytaus m., Tauragės r., Rokiškio r., Utenos r., Švenčionių r., Telšių r., Mažeikių r., Raseinių r., Ukmergės r., Molėtų r., Kretingos r., Varėnos r., Klaipėdos r., Pakruojo r., Kupiškio r., Vilkaviškio r., Lazdijų r., Šiaulių r., Prienų r., Kauno r., Akmenės r., Kalvarijos, Pagėgių, Marijampolės, Palangos ir Elektrėnų sav. Tyrimas vyko 25 miestuose ir virš 40 kaimų.

● **Statistinių paklaidų, esant skirtingiems rezultatams, dydžiai:**

	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	3	5	10	15	20	25	30	40	50
	97	95	90	85	80	75	70	60	50
N									
100	3.4	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
200	2.4	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.0	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	1.7	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.5	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
750	1.2	1.6	2.2	2.6	2.9	3.2	3.3	3.6	3.7
1000	1.1	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1

Tyrimo rezultatai

Tyrimo duomenų palyginimas su 2022 metų duomenimis

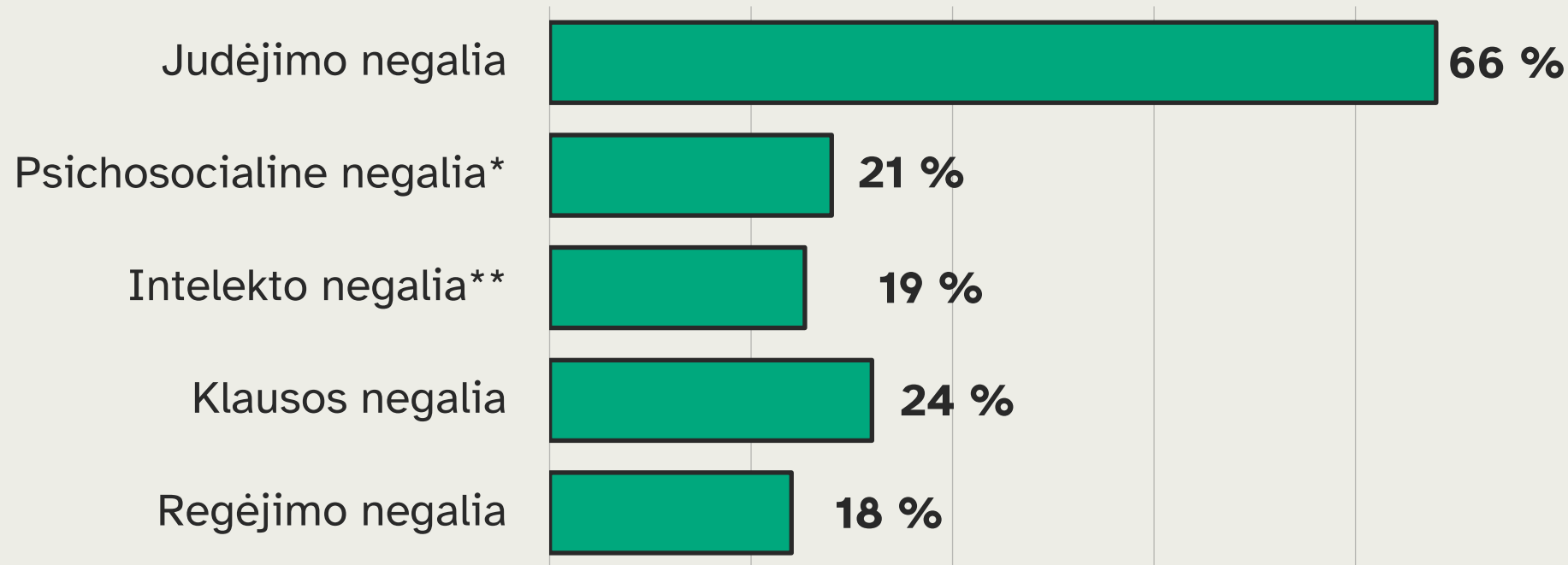
Atliktos apklausos duomenys yra lyginami su 2022 metų rugsėjo mėnesį atliktos identiškos [visuomenės nuomonės apklausos](#) duomenimis.

Siekama pamatuoti visuomenės nuomonės pokytį ir tendencijas.

Ar pažįstate asmenį arba asmenis su negalia?

Jei taip, su kokia negalia / kokiomis negaliomis? (N=629)

***Psichosocialinė negalia** – negalia, susijusi su ilgą laiką trunkančiais psichikos sveikatos sutrikimais (pavyzdžiui, šizofrenija, depresija, dvipolis afektinis sutrikimas, kt.), patiriama susidūrus su kliūtimis socialinėje ar fizinėje aplinkoje.

****Intelektinė (proto) negalia** – negalia, susijusi su intelekto gebėjimų raida, patiriama susidūrus su kliūtimis socialinėje ir fizinėje aplinkoje.

Lietuvos gyventojai dažniausiai pažįsta žmones su judėjimo negalia, rečiau – su regos negalia.

Žmones su judėjimo negalia dažniausiai pažįsta 70 metų amžiaus ir vyresni asmenys.

**Duomenų
apibendrinimas**

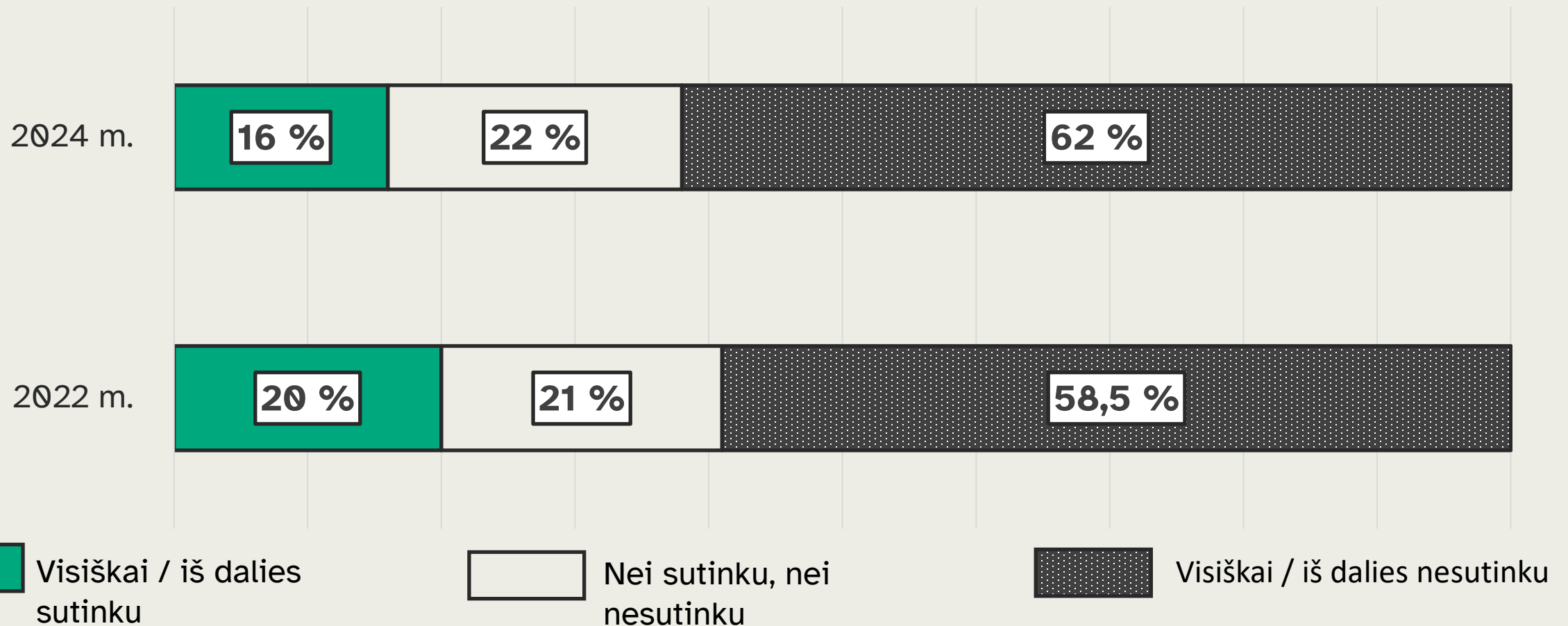

**Požiūris į moteris su
negalia**

Moterys gali gyventi savarankiškai ir pačios priimti visus sprendimus, kai jos turi:

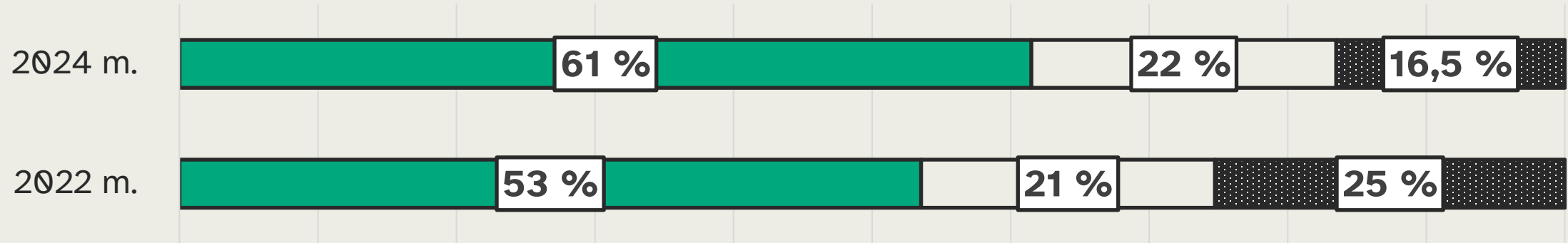
intelekto negalią

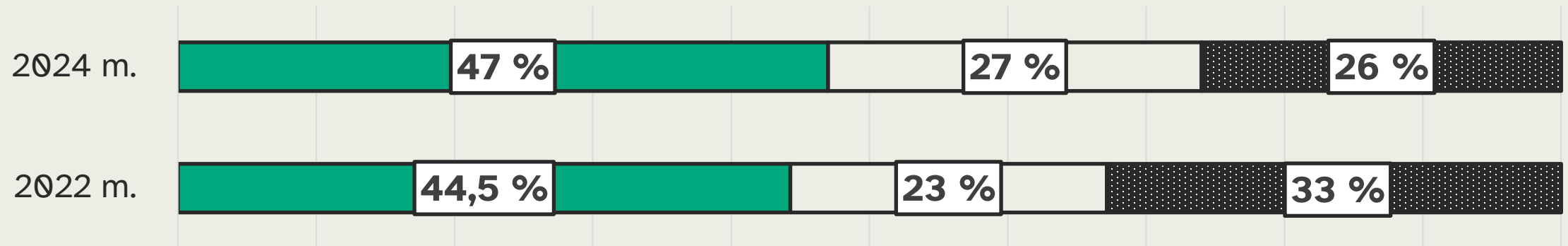
Moterys gali gyventi savarankiškai ir pačios priimti visus sprendimus, kai jos turi:

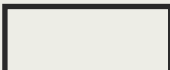
judėjimo negalia

regėjimo negalia

 Visiškai / iš dalies sutinku

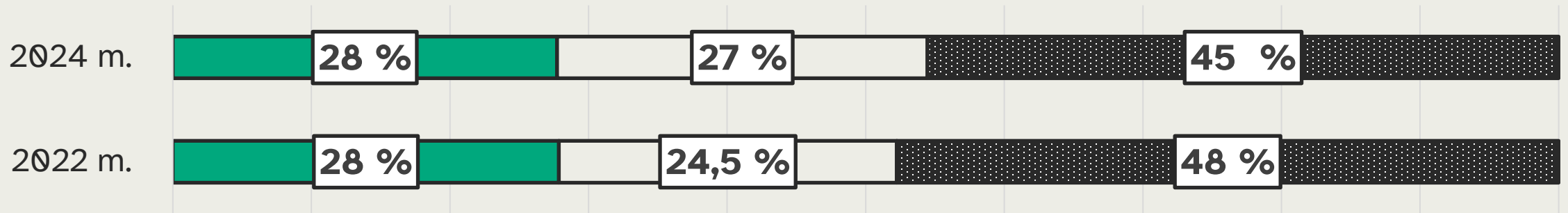
 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

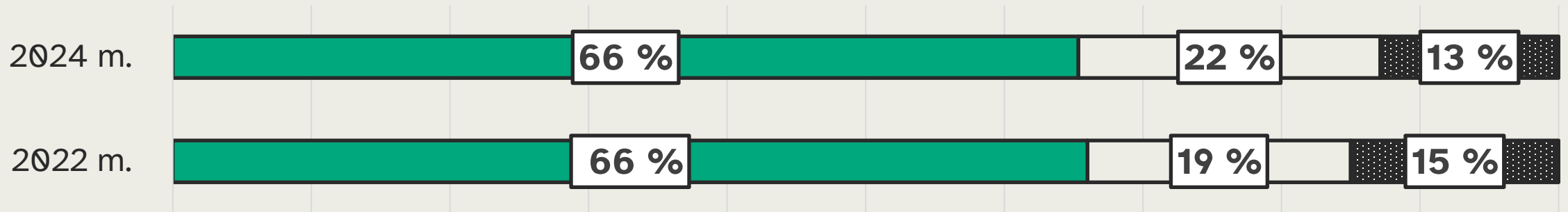
Moterys gali gyventi savarankiškai ir pačios priimti visus sprendimus, kai jos turi:

psichosocialinę negalią

klausos negalią

Visiškai / iš dalies sutinku

Nei sutinku, nei nesutinku

Visiškai / iš dalies nesutinku

Moterų su negalia savarankiškumas

Visuomenės nuomone, gyventi savarankiškai ir pačios priimti sprendimus geriausiai gali moterys su klausos negalia (tam pritarė 66 proc. apklausos dalyvių, dažniau pritarė asmenys su aukštuoju išsilavinimu – 74,5 proc.) ir judėjimo negalia (61 proc.). Mažiausiai apklaustųjų pritarė moterų su intelekto negalia savarankiškumui (tik 16 proc. Lietuvos gyventojų manė, kad jos gali gyventi savarankiškai bei pačios priimti sprendimus).

Visų negalių atvejais moterų požiūris buvo palankesnis nei vyrų.

Duomenų apibendrinimas

Moterų su intelekto negalia galimybėms gyventi savarankiškai labiausiai prieštaravo vyriausi (70 metų amžiaus ir vyresni) asmenys (su jų savarankiškumu nesutiko 68 proc.), mažiausiai prieštaravo – patys jauniausi asmenys iki 29 metų amžiaus (56 proc.).

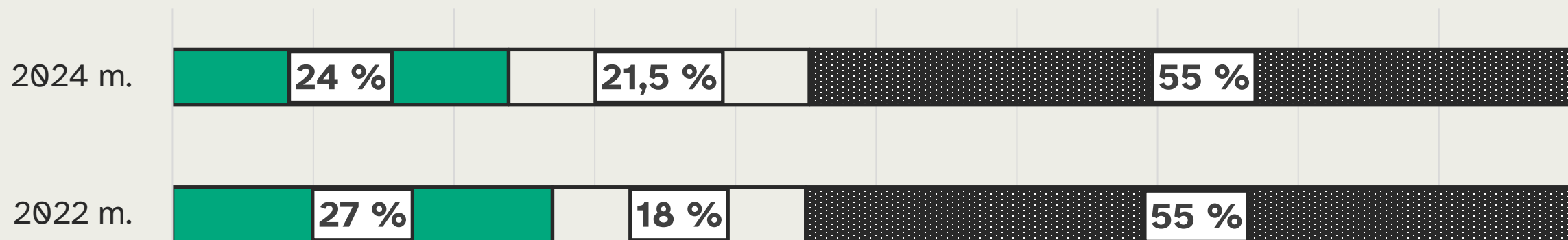
Lyginant su 2022 metų duomenimis, pablogėjo visuomenės požiūris į moterų su intelekto negalia savarankiškumą. Manančių, kad moterys su intelekto negalia gali gyventi savarankiškai, skaičius sumažėjo nuo 20 proc. iki 16 proc.

Tuo tarpu į moterų su judėjimo negalia savarankiškumą požiūris pagerėjo: 2022 metais manančių, kad moterys su judėjimo negalia gali gyventi savarankiškai, buvo 53 proc., o 2024 metais – 61 proc. Požiūris į moterų su psichosocialine ir klausos negaliomis nuo 2022 metų liko nepakitęs.

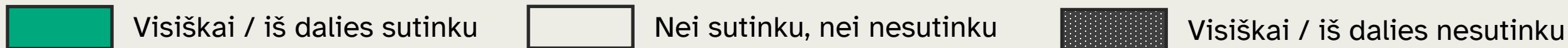
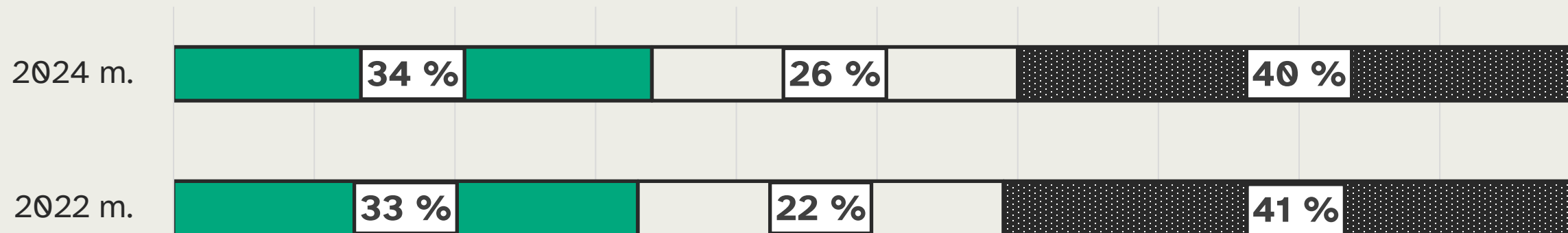
Moterys gali būti finansiškai nepriklausomos nuo savo partnerio / sutuoktinio arba artimųjų, kai jos turi:

intelektu negalią

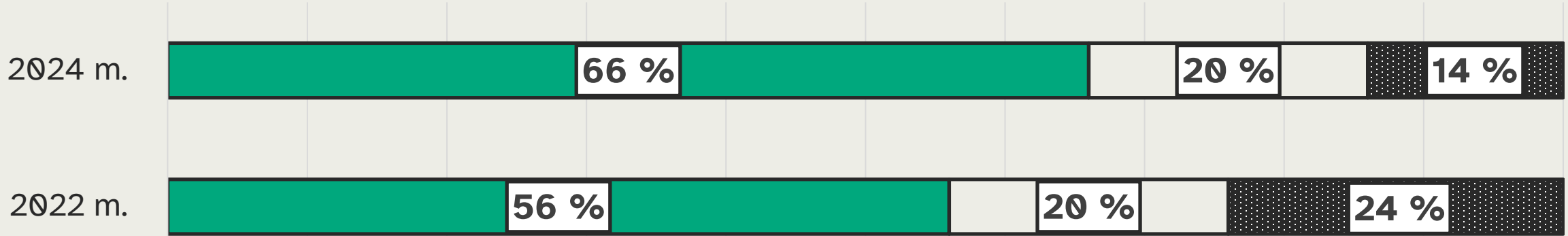
psichosocialinę negalią

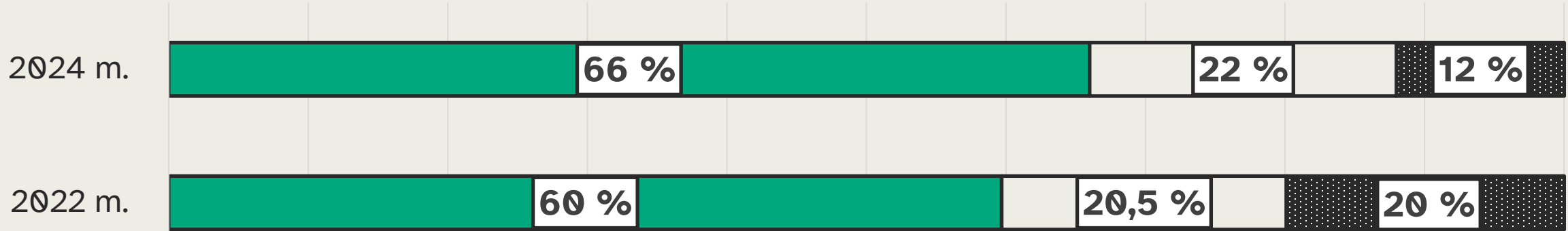
Moterys gali būti finansiškai nepriklausomos nuo savo partnerio / sutuoktinio arba artimųjų, kai jos turi:

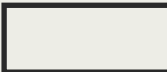

judėjimo negalia

klausos negalia

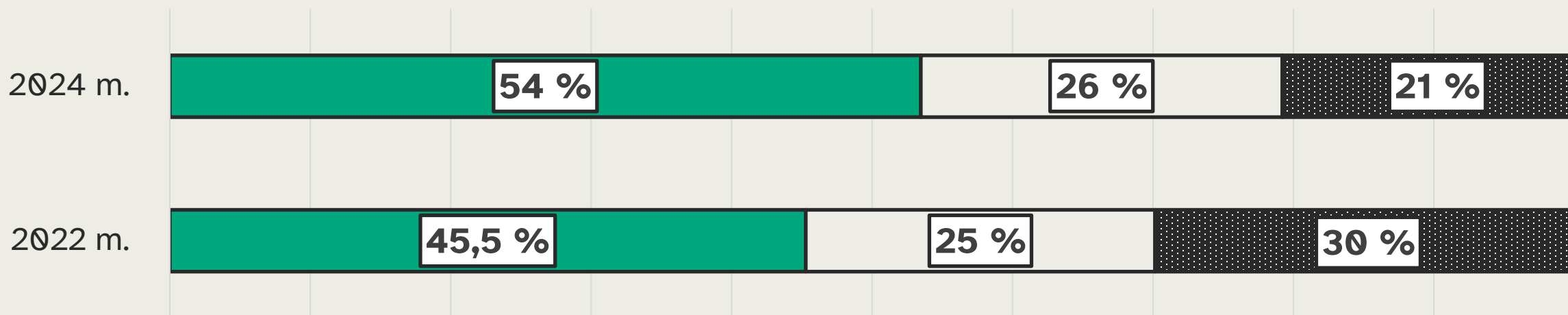

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Moterys gali būti finansiškai nepriklausomos nuo savo partnerio / sutuoktinio arba artimųjų, kai jos turi:

regėjimo negalia

 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

Moterų su negalia finansinis nepriklausomumas

Visuomenės požiūris į moterų finansinį nepriklausomumą nuo 2022 metų pagerėjo judėjimo, klausos ir regos negalių atžvilgiu. Labiausiai pagerėjo požiūris į moteris su judėjimo negalia: 66 proc. apklausos dalyvių sutiko, kad jos gali būti finansiškai nepriklausomos nuo savo partnerio / sutuoktinio arba artimųjų (2022 metais taip manančių buvo 56 proc.).

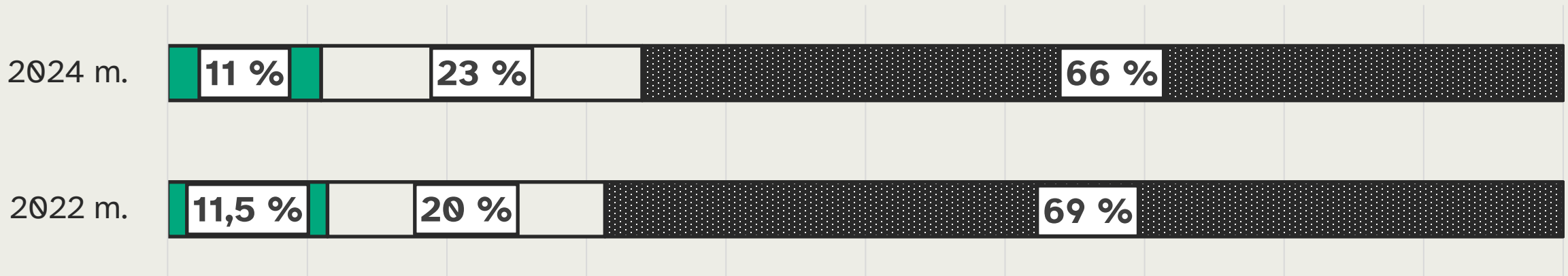
Progresyviausias nuostatas moterų su įvairiomis negaliomis finansinio nepriklausomumo atžvilgiu turi asmenys su aukštuoju išsilavinimu: moterų su judėjimo negalia nepriklausomumą palaikė 73 proc. tyrimo dalyvių su aukštuoju išsilavinimu (lyginant su 66 proc. visų dalyvių), su klausos negalia – 74 proc. (66 proc. visų dalyvių), su regėjimo negalia – 62 proc. (54 proc. visų dalyvių), su psichosocialine negalia – 41,5 proc. (34 proc. visų dalyvių). Moterys visais atvejais moterų su negalia savarankiškumą vertino palankiau nei vyrai.

Moterų su intelekto negalia galimybėms būti finansiškai nepriklausomomis nuo savo artimiausių žmonių pritariama mažiausiai – taip manė tik 23 proc. respondentų (-čių), šiek tiek mažiau nei 2022 metais (27 proc.). 2024 metais labiausiai moterų su intelekto negalia finansinį nepriklausomumą palaikė Vilniaus gyventojai (36 proc.).

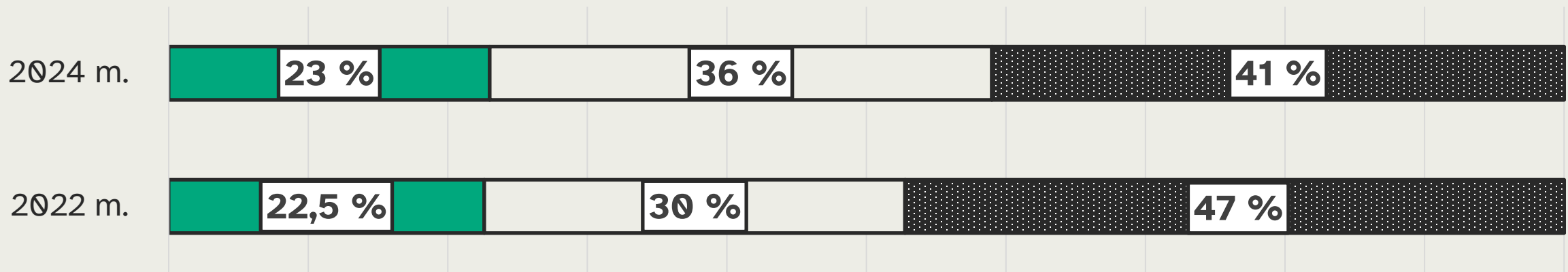
**Duomenų
apibendrinimas**

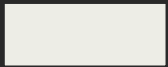

Neprieštaraučiau, kad mano sūnus tuoktųsi su moterimi, kuri turi:

intelektu negalią

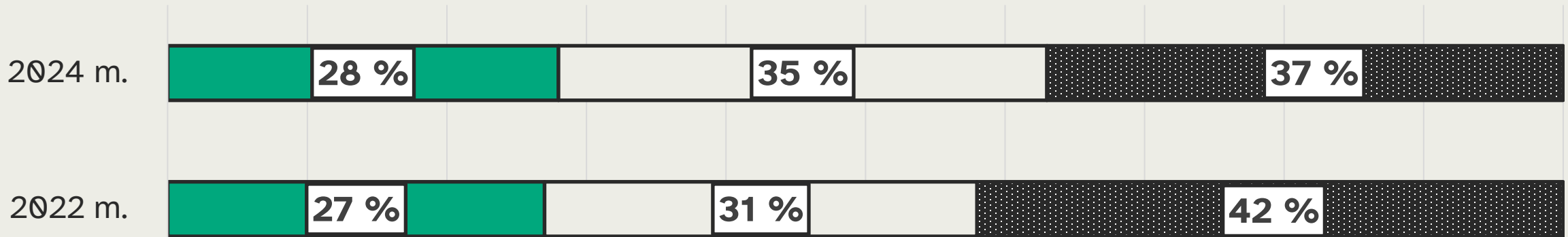
judėjimo negalią

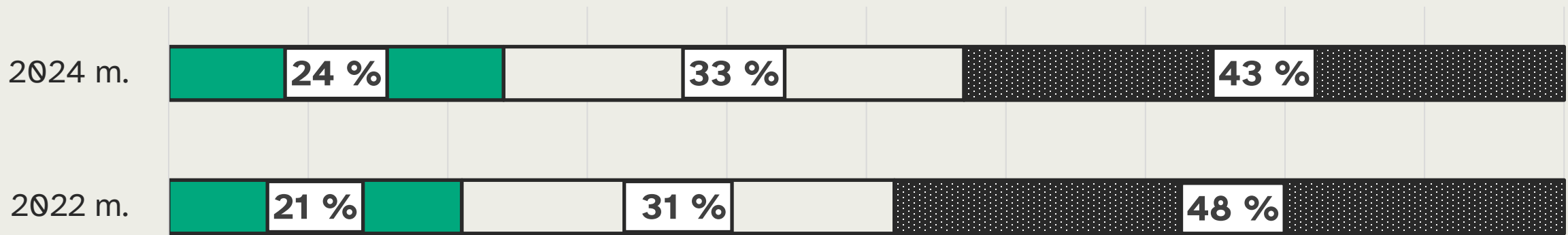
 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

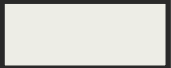

Neprieštaraučiau, kad mano sūnus tuoktųsi su moterimi, kuri turi:

klausos negalią

regėjimo negalią

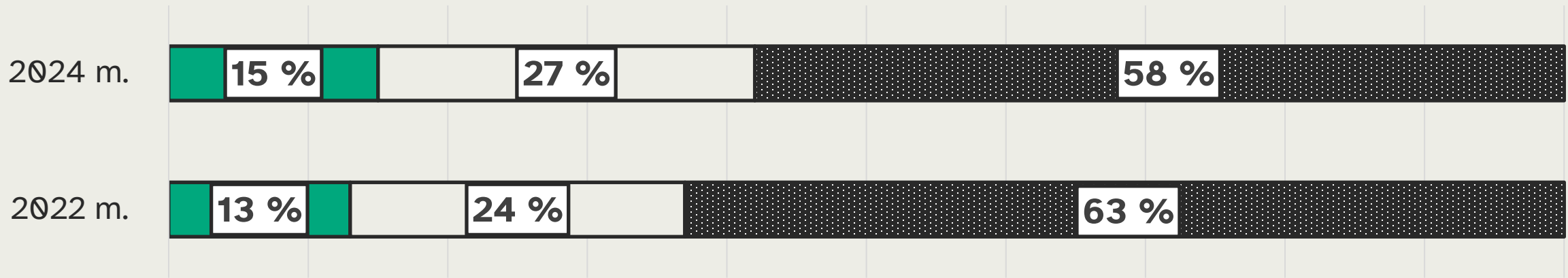

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Neprieštaraučiau, kad mano sūnus tuoktųsi su moterimi, kuri turi:

psichosocialinę negalią

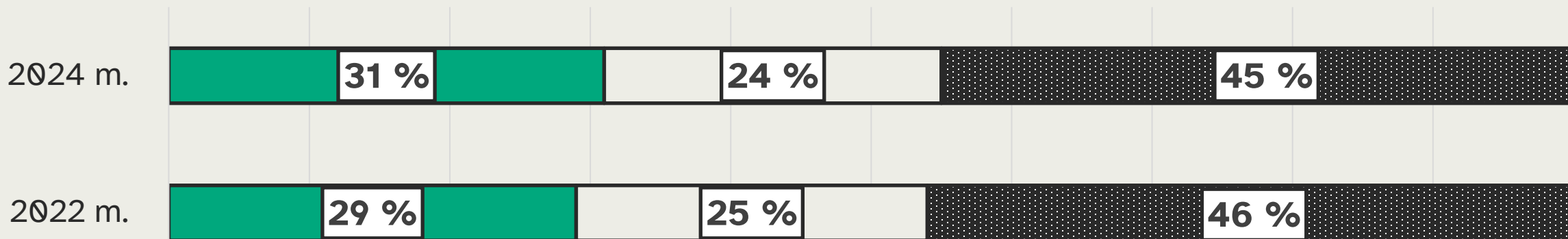
 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

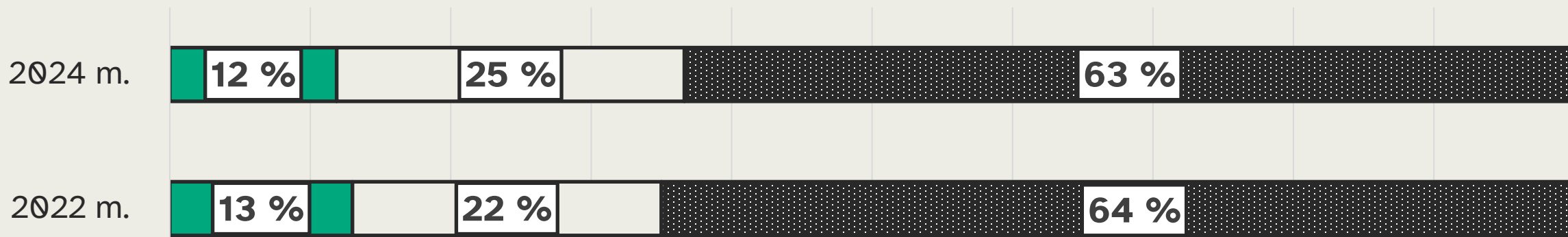
 Visiškai / iš dalies nesutinku

Normalu, jei partneris / sutuoktinis gėdijasi pasirodyti viešumoje su savo partnere / sutuoktine, kuri turi:

intelekto negalią

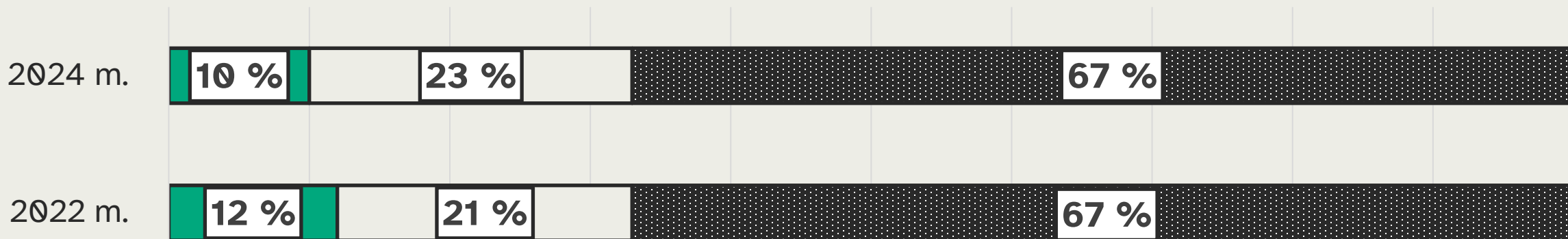
judėjimo negalią

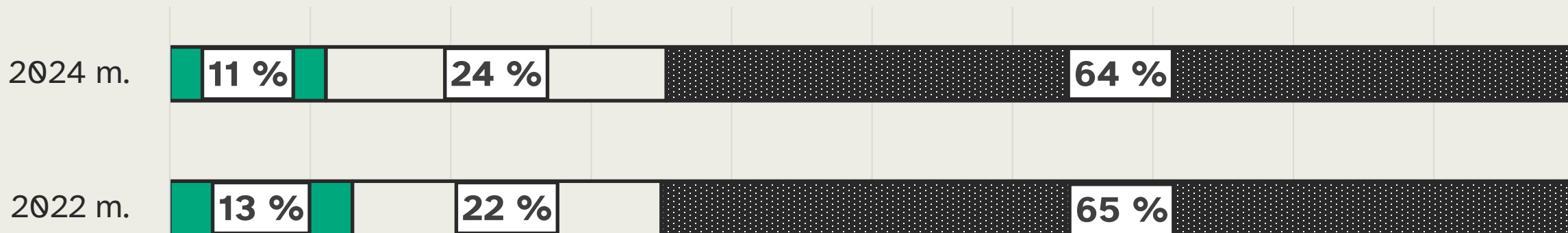
Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Normalu, jei partneris / sutuoktinis gėdijasi pasirodyti viešumoje su savo partnere / sutuoktine, kuri turi:

klausos negalią

regėjimo negalią

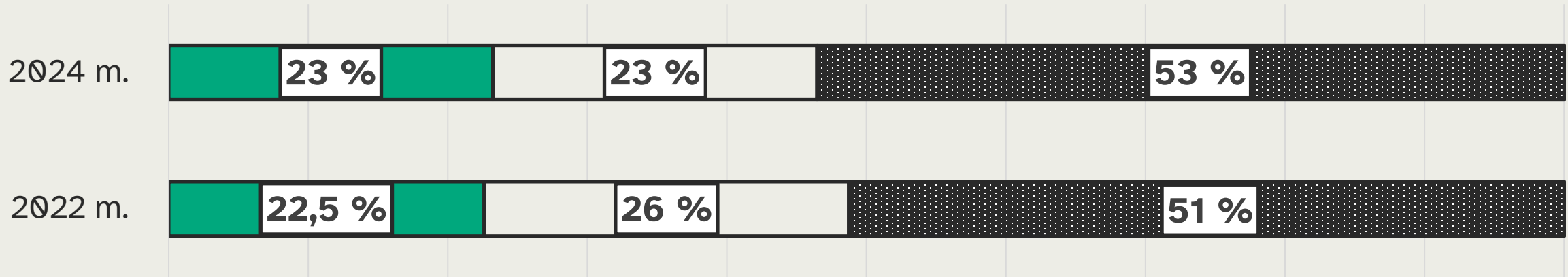

Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Normalu, jei partneris / sutuoktinis gėdijasi pasirodyti viešumoje su savo partnere / sutuoktine, kuri turi:

psichosocialinę negalią

 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

Požiūris į moterų su negalia romantinius santykius

Požiūris į moterų su negalia romantinius santykius nuo 2022 metų beveik nepakito – tik nedidelė visuomenės dalis pritartų sūnaus santuokai su moterimi su negalia.

Palankiausiai žiūrima į galimybę kurti romantinius santykius su moterimis su klausos negalia – sūnaus santuokai su moterimi su klausos negalia pritartų beveik trečdalis tyrimo dalyvių (28 proc.). Palankiausiai į tokią santuoką žiūrėjo Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio gyventojai (-os) (37 proc.).

Mažiausiai palankiai žiūrima į sūnaus santuoką su moterimi su intelekto negalia (pritartų tik 11 proc. tyrimo dalyvių). Nepalankiausiai į tokią galimybę žiūrėjo pensininkai ir moksleiviai / studentai (po 72 proc. šios grupės asmenų).

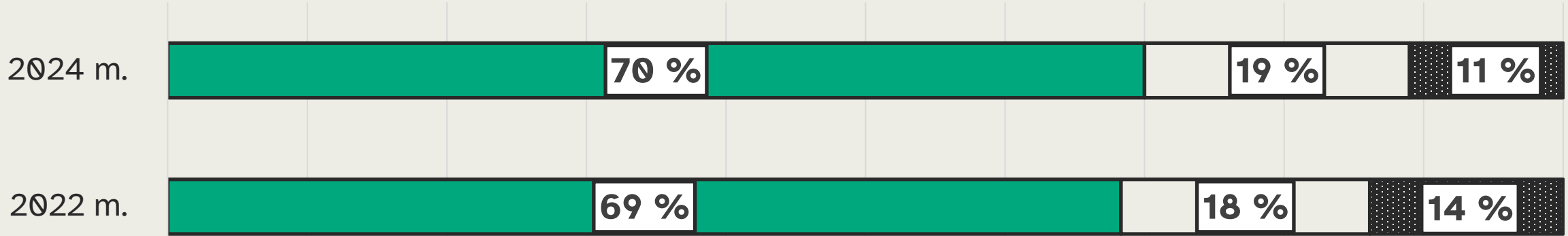
Gėda dėl partnerės / sutuoktinės negalios labiausiai pateisinama, kai moteris turi intelekto negalią (partnerio gėdą pateisintų 31 proc. tyrimo dalyvių; 70 metų amžiaus ir vyresni asmenys pateisintų labiausiai – taip atsakė 42 proc. šios amžiaus grupės žmonių).

Visais atvejais gėdijimąsi dėl partnerės / sutuoktinės negalios labiau linkę pateisinti buvo tyrime dalyvavę vyrai nei moterys.

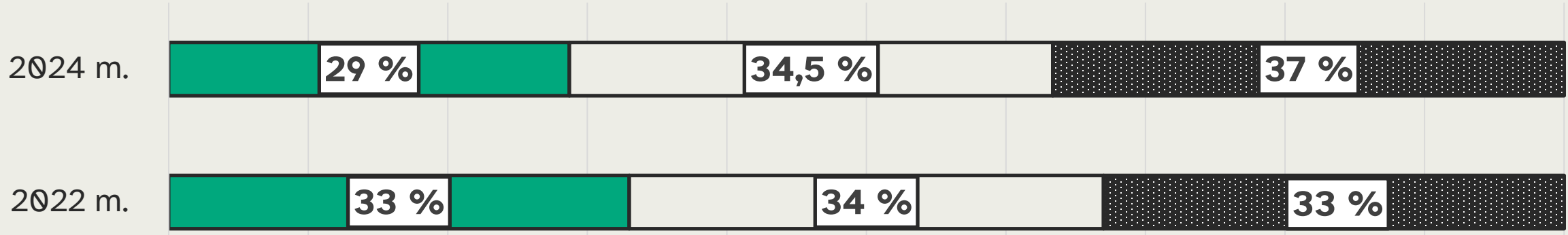
**Duomenų
apibendrinimas**

Moterys elgiasi neatsakingai pasirinkdamos susilaukti vaikų, kai jos turi:

intelekto negalią

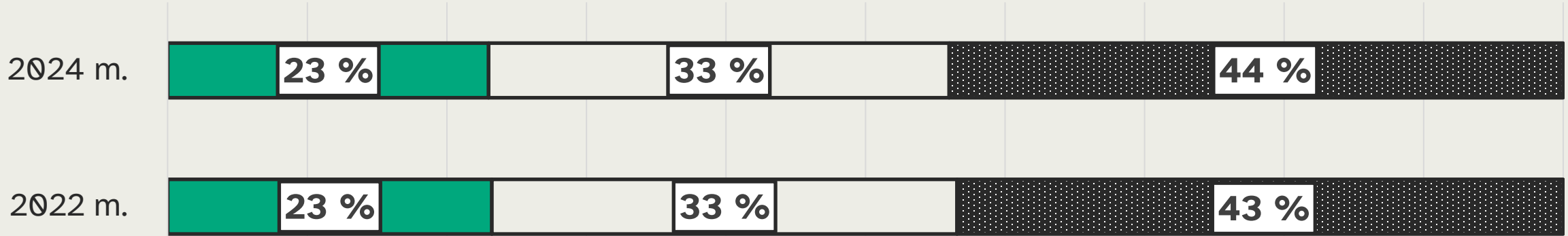
judėjimo negalią

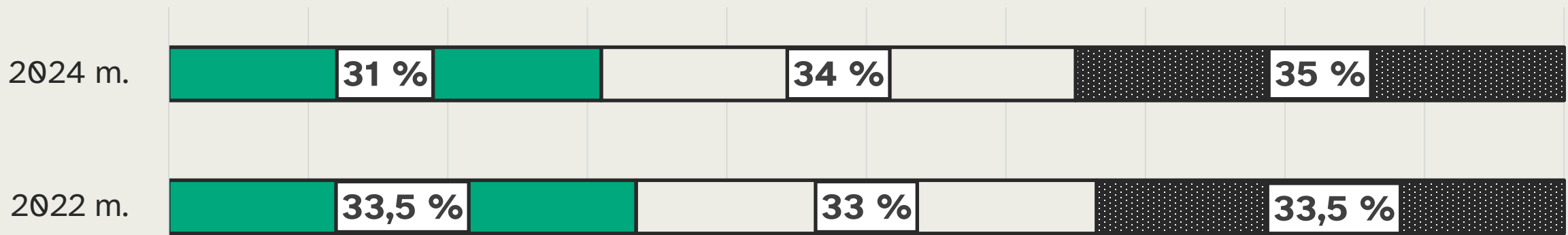
Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

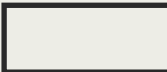

Moterys elgiasi neatsakingai pasirinkdamos susilaukti vaikų, kai jos turi:

klausos negalią

regėjimo negalią

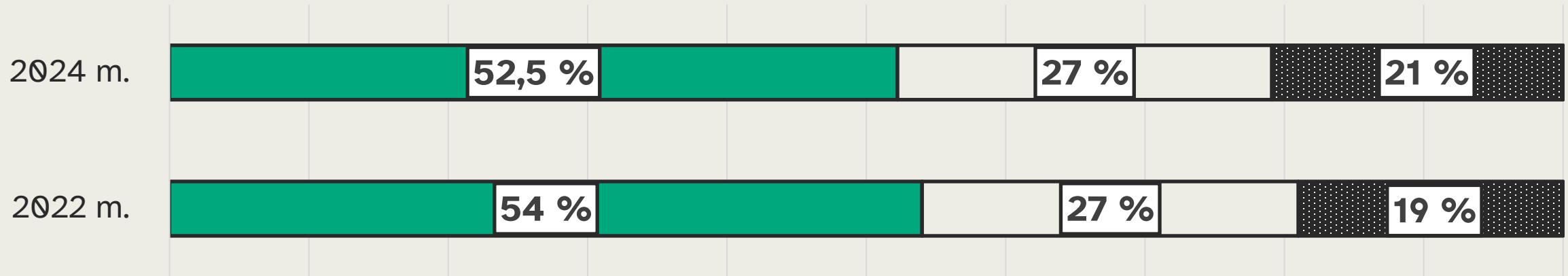

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Moterys elgiasi neatsakingai pasirinkdamos susilaukti vaikų, kai jos turi:

psichosocialinę negalią

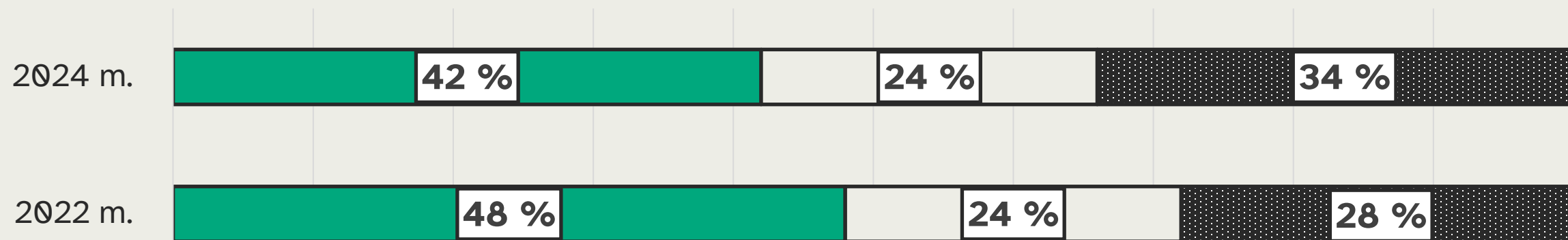
 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

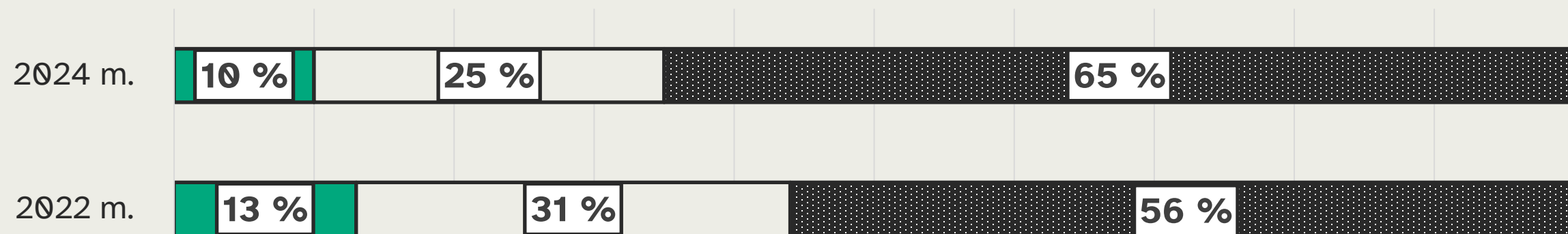
 Visiškai / iš dalies nesutinku

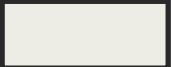

Gydytojas gali nutraukti moters nėštumą be jos sutikimo, jei ji turi:

intelekto negalią

judėjimo negalią

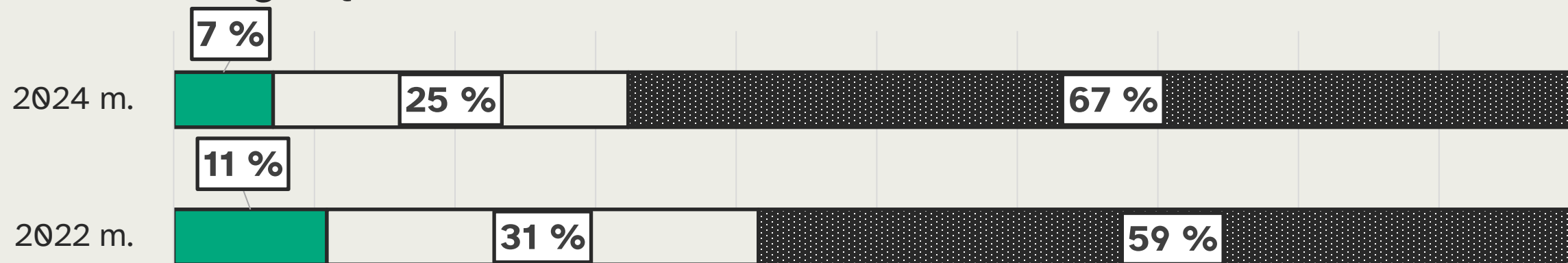

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

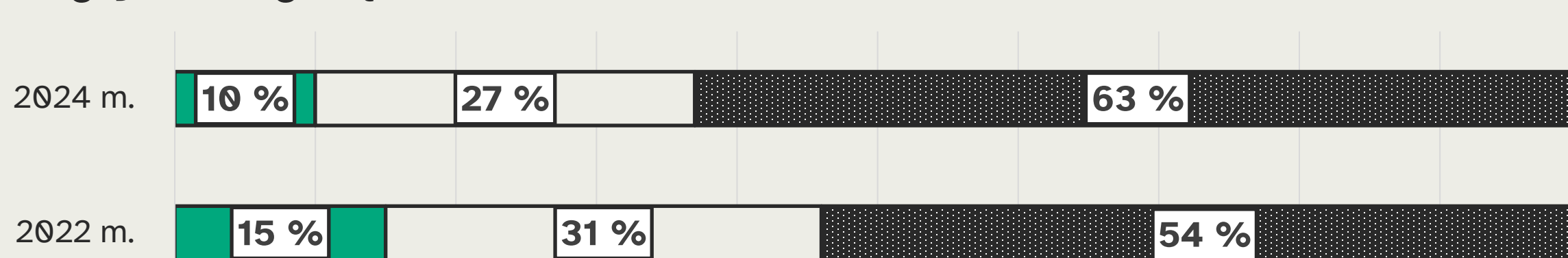
Gydytojas gali nutraukti moters nėštumą be jos sutikimo, jei ji turi:

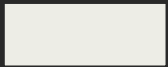

klausos negalia

regėjimo negalia

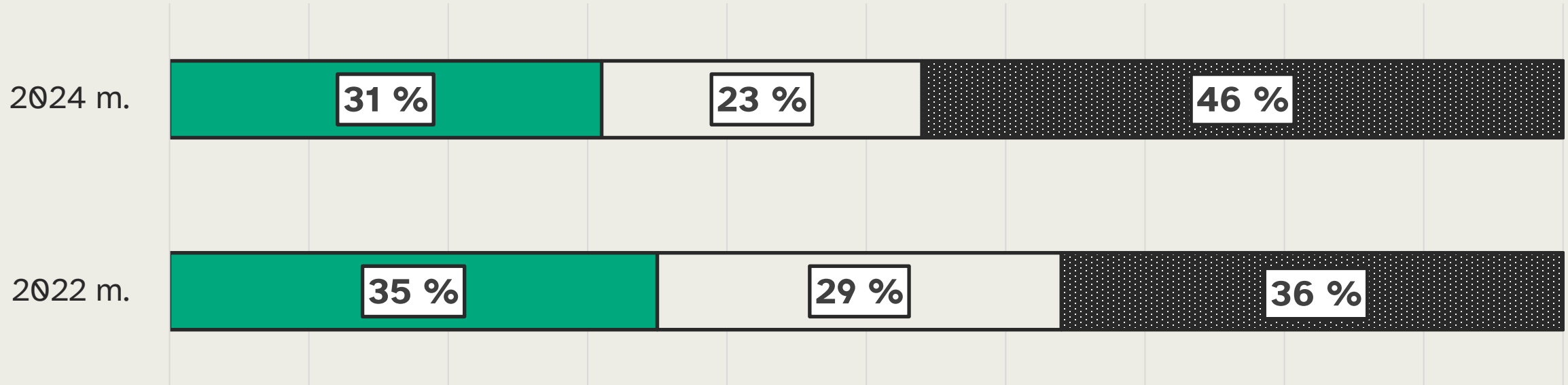

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Gydytojas gali nutraukti moters nėštumą be jos sutikimo, jei ji turi:

psichosocialinę negalią

 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

Požiūris į moterų su negalia motinystę

Net 70 proc. apklaustųjų manė, kad moterys su intelekto negalia elgiasi neatsakingai pasirinkdamos susilaukti vaikų. Labiausiai tokią nuomonę palaikė asmenys su nebaigtu viduriniu išsilavinimu (78 proc.). Vis dar didelė visuomenės dalis mano, kad gydytojas turi teisę nutraukti moters su intelekto negalia nėštumą be jos sutikimo. Tokią nuomonę palaikė 42 proc. apklausos dalyvių (2022 metais taip galvojo 48 proc.).

Duomenų apibendrinimas

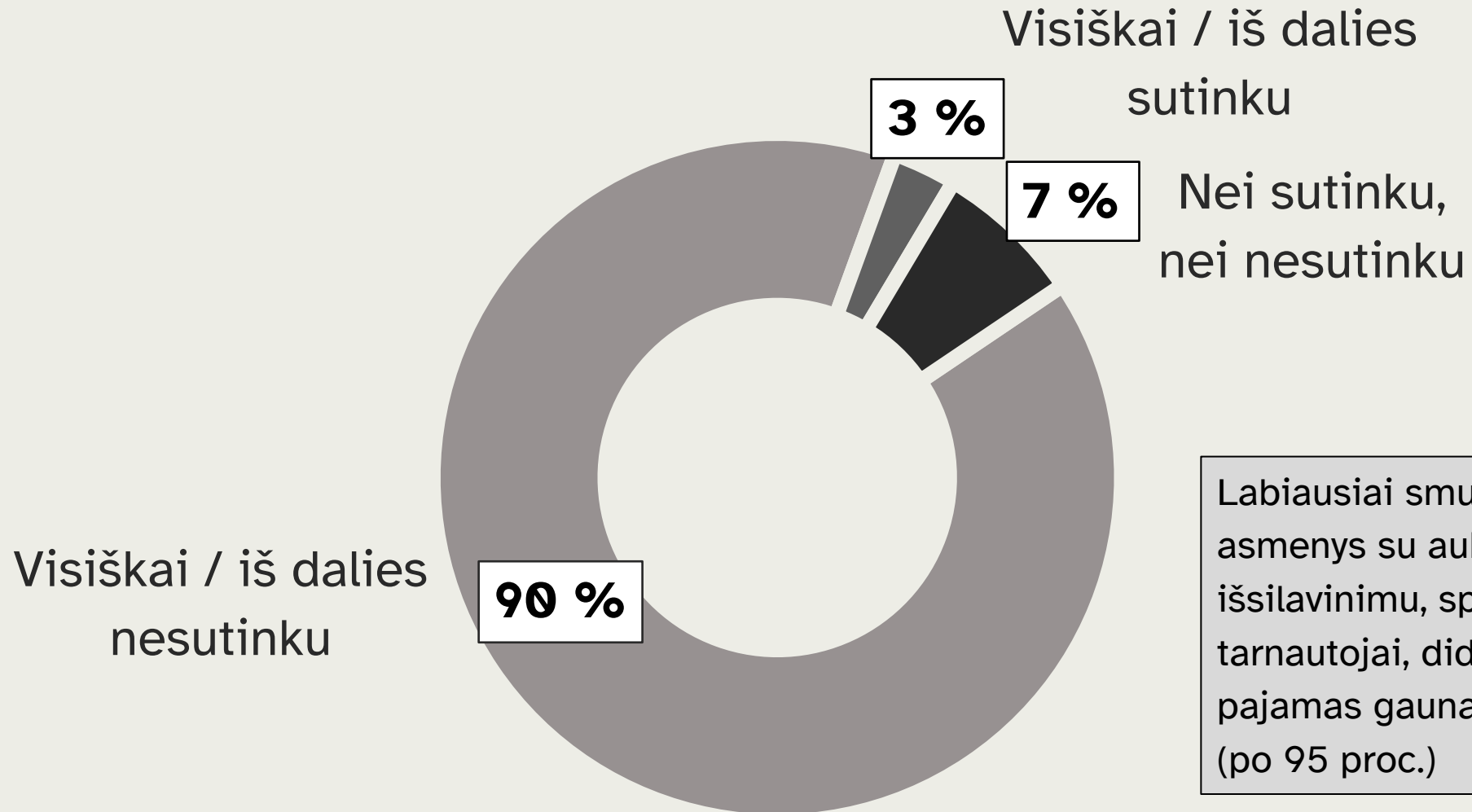
Palankiausiai žiūrima į moterų su klausos negalia motinystę. Su teiginiu „moterys elgiasi neatsakingai pasirinkdamos susilaukti vaikų, kai jos turi klausos negalią“ nesutiko 44 proc. respondentų (-čių). Šiam teiginiui labiausiai nepritarė specialistai (-ės) / tarnautojai (-os) (56 proc.).

Lyginant su 2022 metų duomenimis, padaugėjo manančių, kad **gydytojas neturi teisės nutraukti moters nėštumo** be jos sutikimo, kai moteris turi judėjimo negalią (2024 metais taip manė 65 proc., 2022 metais – 56 proc.), klausos negalią (2024 metais taip manė 67 proc., 2022 metais – 58 proc.), regėjimo negalią (2024 metais taip manė 63 proc., 2022 metais – 54 proc.). Visais paminėtais atvejais labiausiai šiam teiginiui nepritarė Vilniaus gyventojai (-os) (81 proc. ir daugiau).

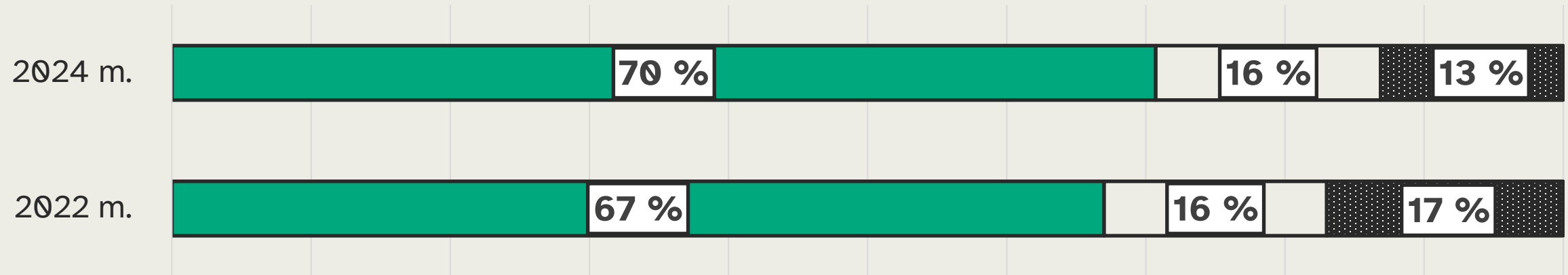
Smurtas prieš moteris su negalia

Partnerio / sutuoktinio smurtas prieš moteris su negalia kai kuriomis aplinkybėmis gali būti pateisinamas

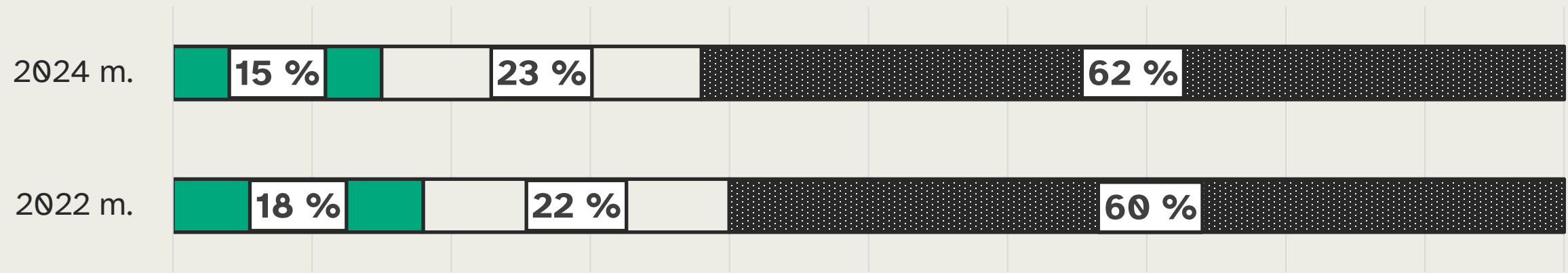

Partneris / sutuoktinis gali kontroliuoti moters finansus, jei ji turi:

intelekto negalią

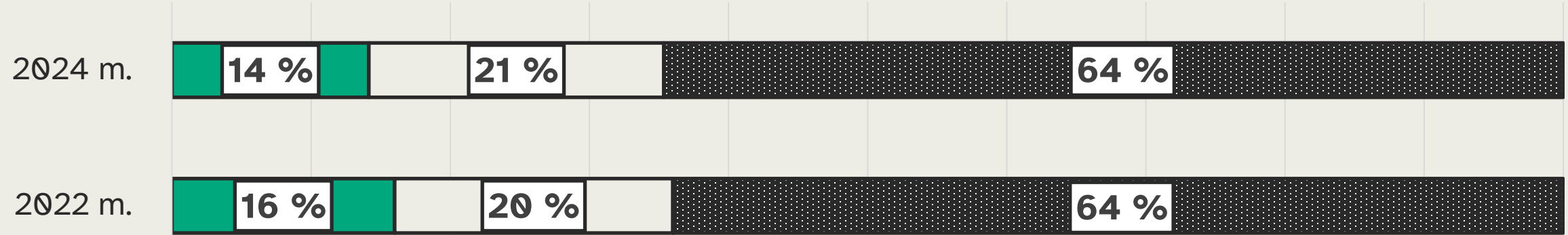
judėjimo negalią

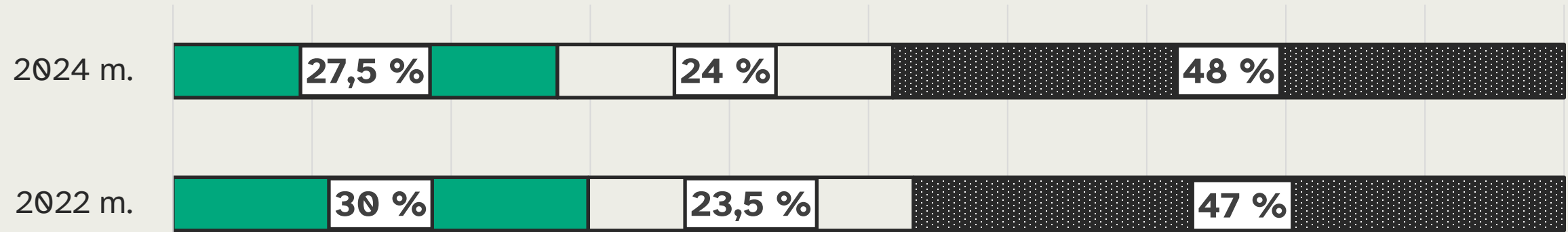
Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

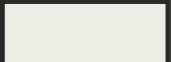

Partneris / sutuoktinis gali kontroliuoti moters finansus, jei ji turi:

klausos negalia

regėjimo negalia

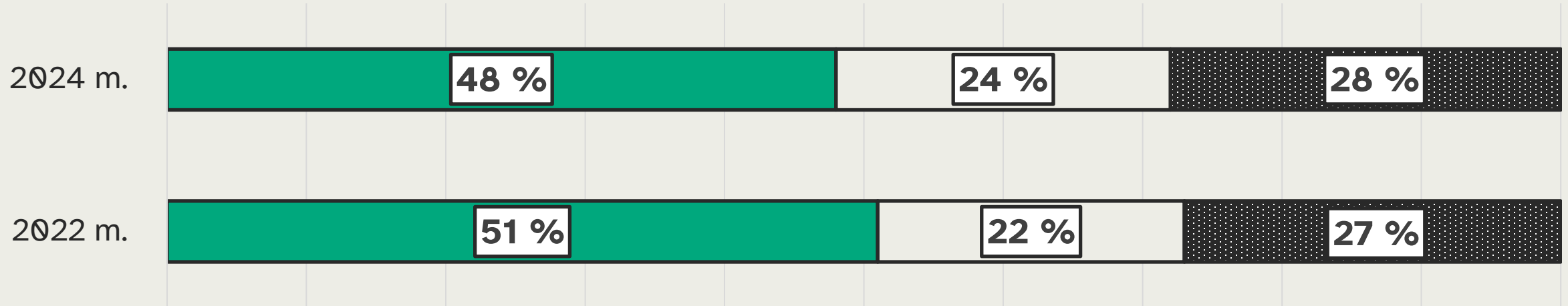

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Partneris / sutuoktinis gali kontroliuoti moters finansus, jei ji turi:

psichosocialinę negalią

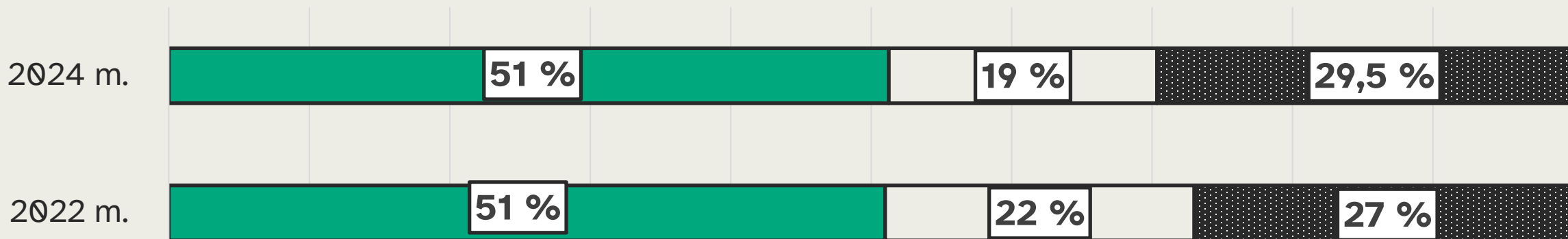
 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

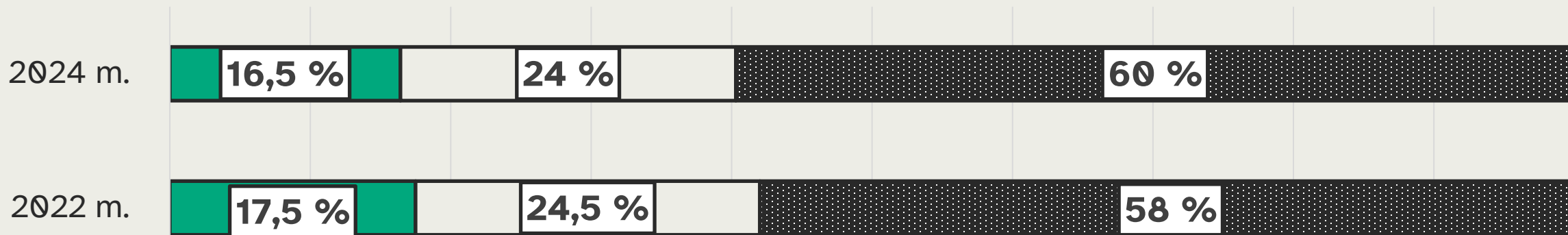
 Visiškai / iš dalies nesutinku

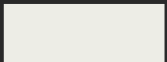

Partneris / sutuoktinis gali nuspręsti, su kuo ir kada moteriai susitikti, jei ji turi:

intelekto negalią

regėjimo negalią

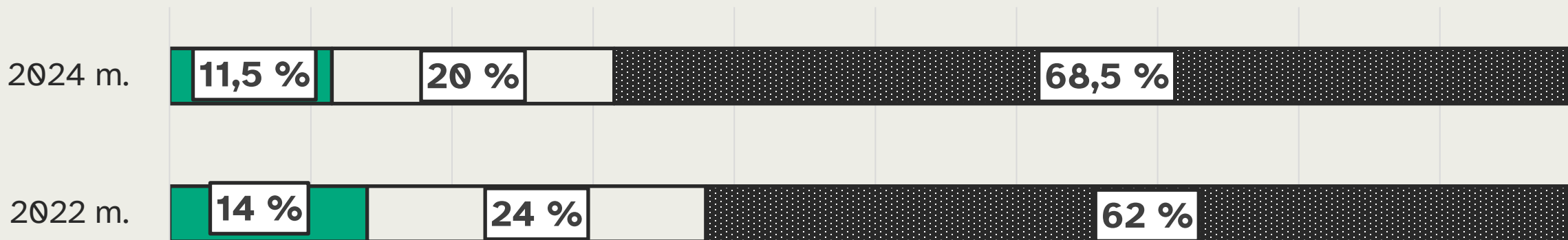

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

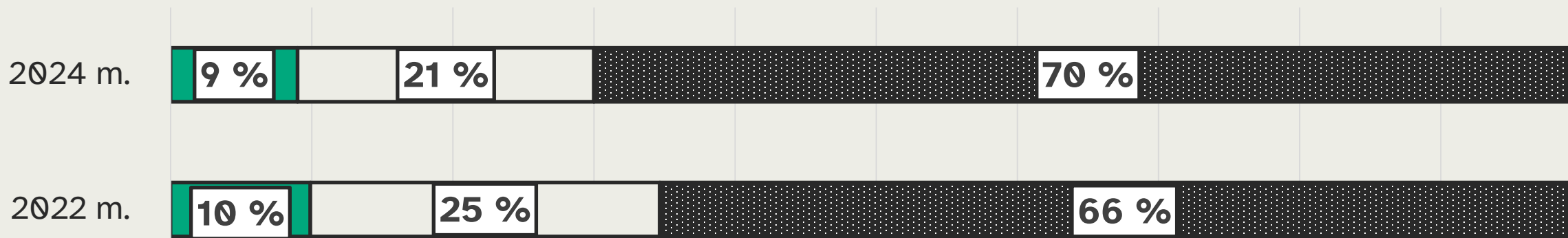
Partneris / sutuoktinis gali nuspręsti, su kuo ir kada moteriai susitikti, jei ji turi:

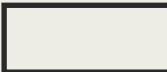

judėjimo negalia

klausos negalia

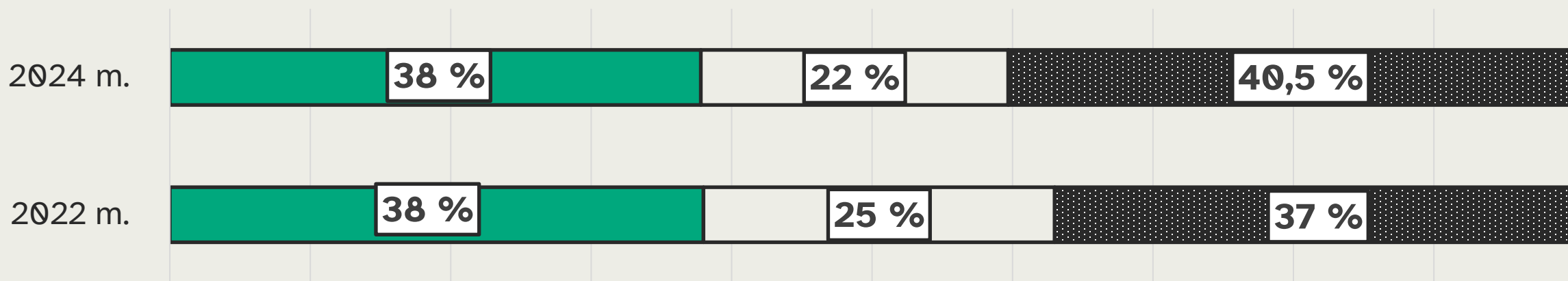

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Partneris / sutuoktinis gali nuspręsti, su kuo ir kada moteriai susitikti, jei ji turi:

psichosocialinę negalią

 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

Požiūris į partnerio / sutuoktinio finansinę ir socialinę kontrolę

7 iš 10 tyrimo dalyvių pateisino partnerio / sutuoktinio finansinę kontrolę, kai moteris yra su intelekto negalia. Labiausiai tokį elgesį pateisino 70 metų amžiaus ir vyresni asmenys (76 proc.) ir kaimo gyventojai (-os) (77 proc.); tokio elgesio su moterimis su intelekto negalia labiausiai nepalaikė iki 29 metų amžiaus asmenys (19 proc.) ir turintys aukštąjį išsilavinimą (19 proc.).

Panaši tendencija matyti ir tyrimo dalyvių atsakymuose dėl moterų su intelekto negalia socialinės kontrolės – 51 proc. apklaustųjų sutiko, kad partneris / sutuoktinis gali nuspręsti su kuo ir kada moteriai susitikti. Labiausi pritarė vyriausi žmonės (70 proc.), kaimo gyventojai (-os) (62 proc.) Labiausiai nepitaria – asmenys su aukštuoju išsilavinimu (37 proc.).

Visų negalių atvejais partnerio / sutuoktinio finansinei ir socialinei kontrolei labiausiai nepitarė asmenys su aukštuoju išsilavinimu. Tokį elgesį su moterimis su negalia labiausiai pateisino patys vyriausi asmenys (70 metų amžiaus ir vyresni), mažiausias pajamas gaunantys asmenys, kaime gyvenantys žmonės.

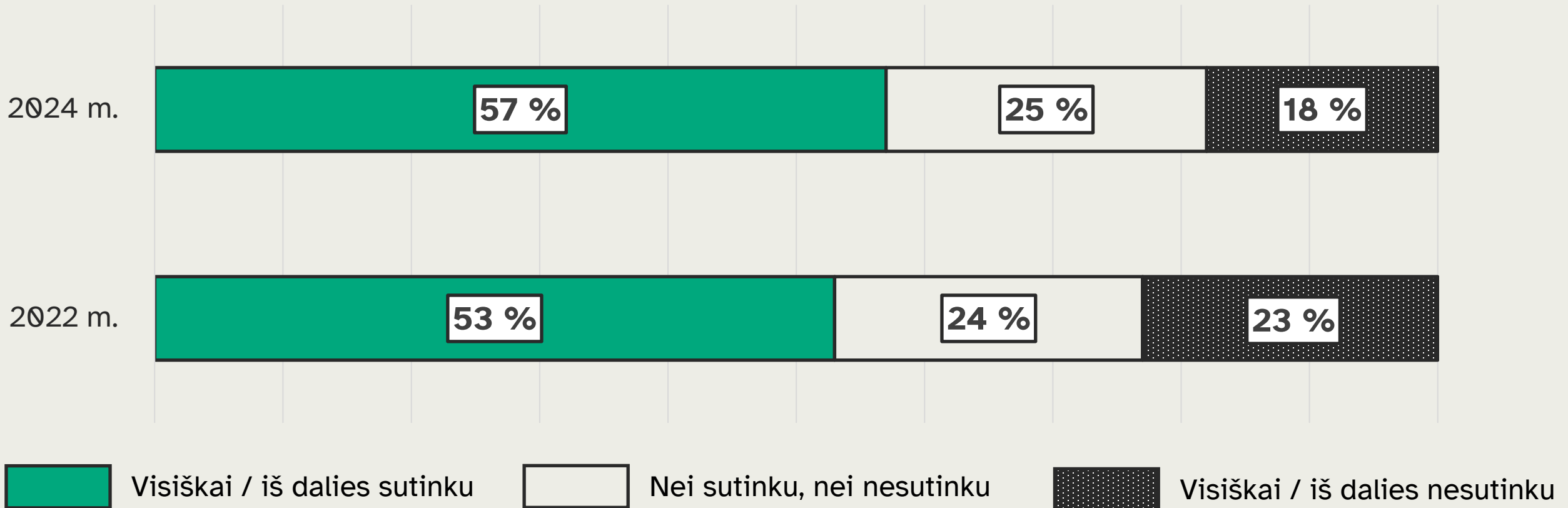
Partnerio / sutuoktinio kontrolę pateisinti visada labiau linkę vyrai nei moterys (nepriklausomai nuo moters patiriamos negalios). Kai kurių negalių atvejais – skirtumas žymus.

**Duomenų
apibendrinimas**

Ar įvardintas situacijas vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

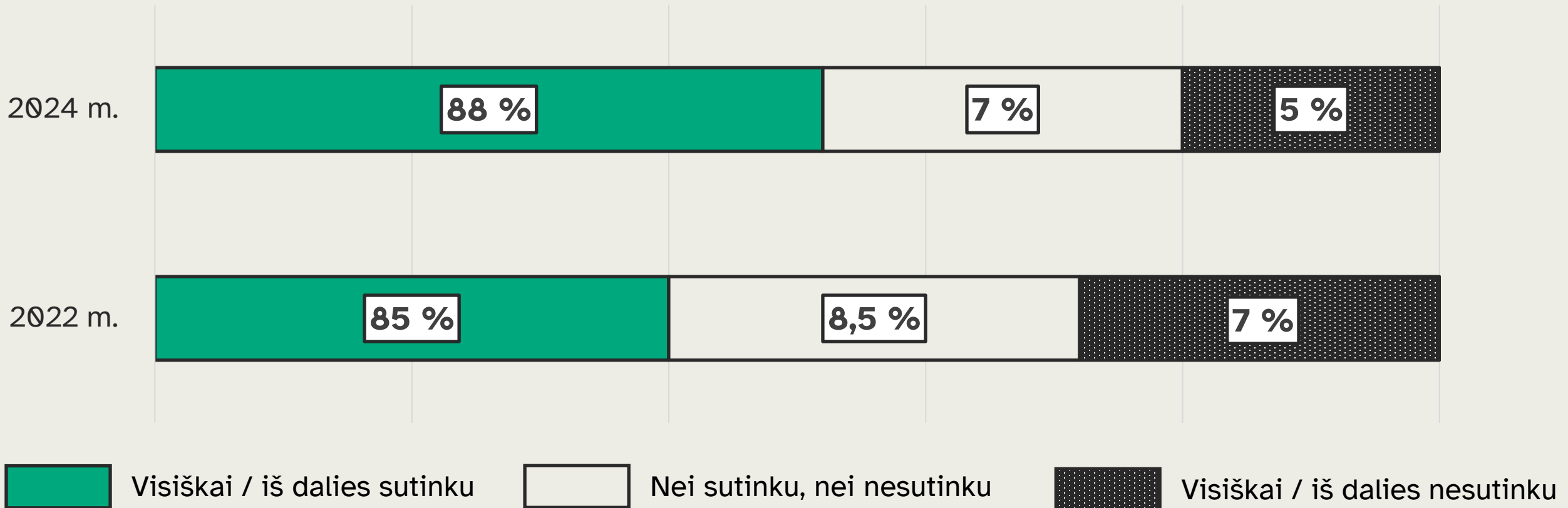
Vyras draudžia vežimėlio pagalba judančiai žmonai eiti į darbą, teigdamas, kad jis pinigų uždirba pakankamai, o jos pareiga yra prižiūrėti namus ir vaikus.

Ar įvardintas situacijas vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

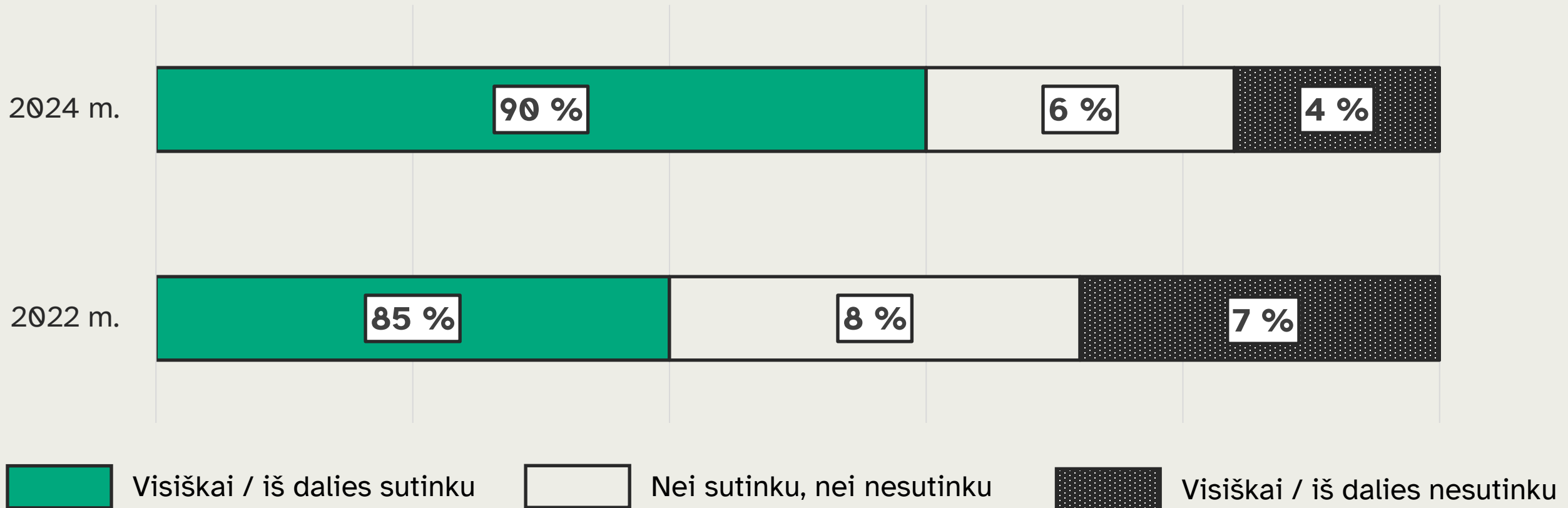
Draugų būryje vyras vis pabrėžia, kokia nevykusi jo kurčia žmona: tai ko nors nesupranta, nesusivokia aplinkoje, negali normaliai susikalbėti ir pan.

Ar įvardintas situacijas vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

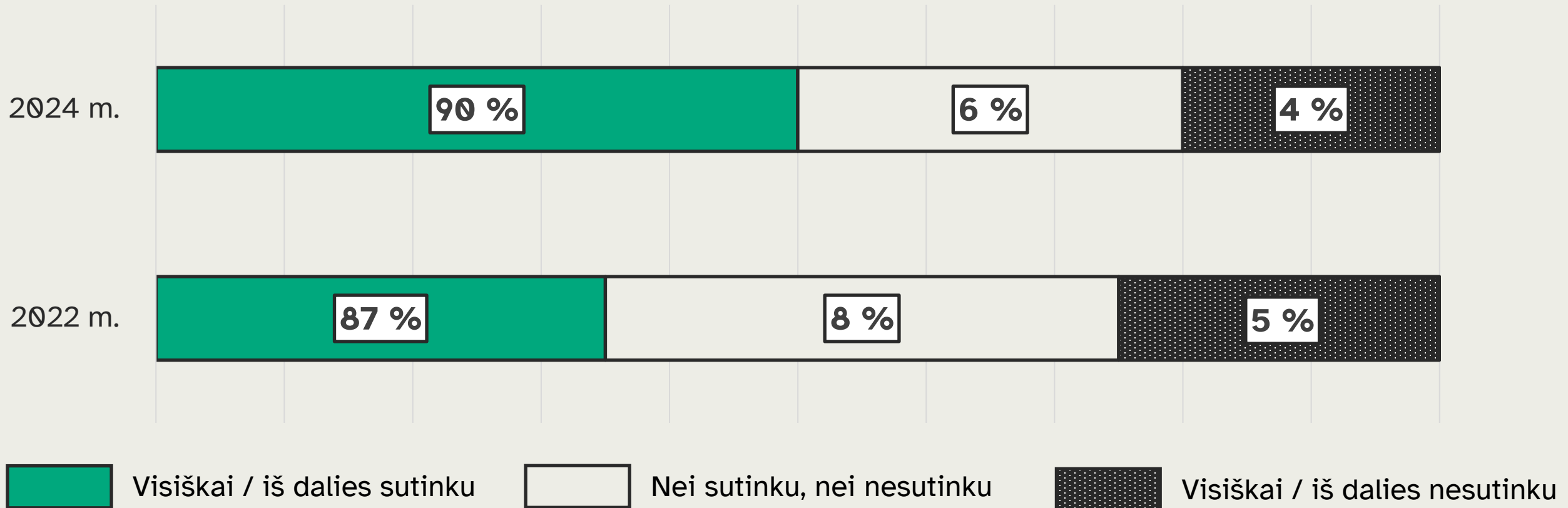
Kalbėdamas su giminaičiais, vyras savo aklą žmoną vadina nevykusia: vis kur nors užkliūva, nesusiorientuoja, lėtai juda ir pan.

Ar įvardintas situacijas vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

Vyras savo žmoną, turinčią depresiją, pastoviai vadina psiche, neadekvačia, siunčia pasigydyti.

Smurto atpažinimas

Moterys smurtą atpažįsta geriau nei vyrai. Pavyzdžiui, situaciją „vyras draudžia vežimėlio pagalba judančiai žmonai eiti į darbą, teigdamas, kad <...> jos pareiga yra prižiūrėti namus ir vaikus“, smurtu laikytų 61 proc. moterų ir 52 proc. vyrų; situaciją, „vyras vis pabrėžia, kokia nevykusi jo kurčia žmona: <...> negali normaliai susikalbėti ir pan.“ smurtu laikytų 92 proc. moterų ir 84 proc. vyrų;

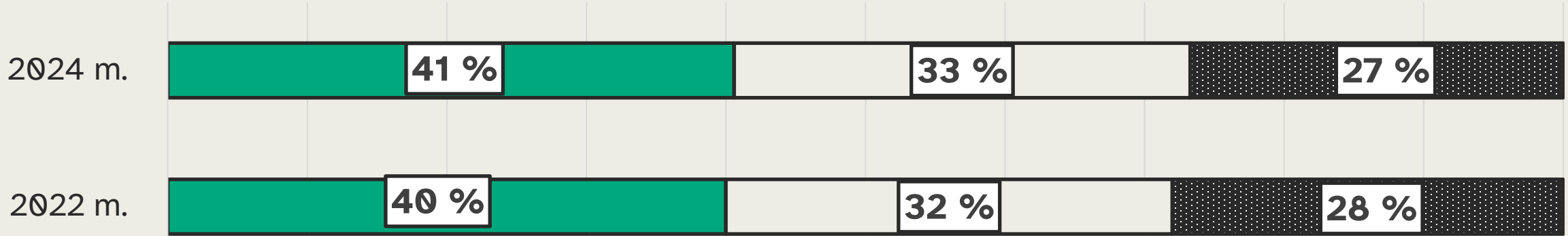
situaciją „vyras savo aklą žmoną vadina nevykusia: tai ko nors nesupranta...“ smurtu laikytų 92 proc. moterų ir 86 proc. vyrų; situaciją „vyras savo žmoną, turinčią depresiją, pastoviai vadina psiche, neadekvačia...“ smurtu laikytų 92,5 proc. moterų ir 87 proc. vyrų.

Visais atvejais geriausiai smurtą atpažįsta mažiausias pajamas gaunantys asmenys (iki 400 eurų vienam šeimos nariui), dažniau už kitas visuomenės grupes smurtą atpažįsta Vilniaus gyventojai (-os), specialistai (-ės) / tarnautojai (-os).

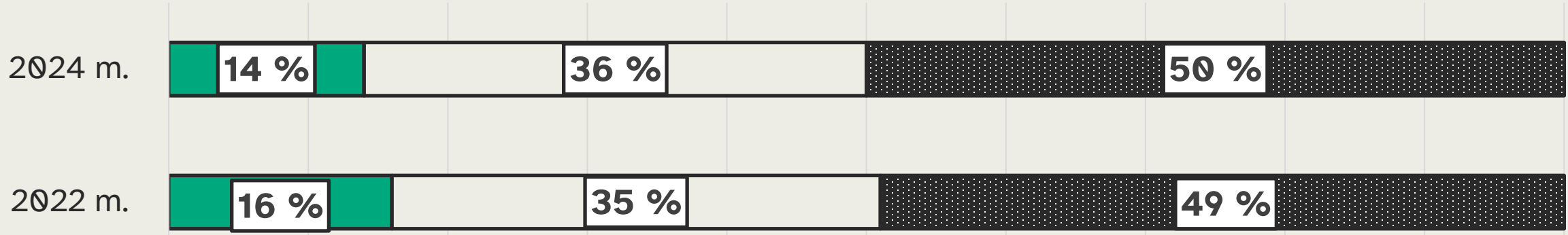
**Duomenų
apibendrinimas**

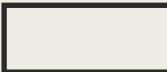

Moterys dažnai pačios išprovokuoja sutuoktinių / partnerių smurtą, jei jos turi:

intelekto negalią

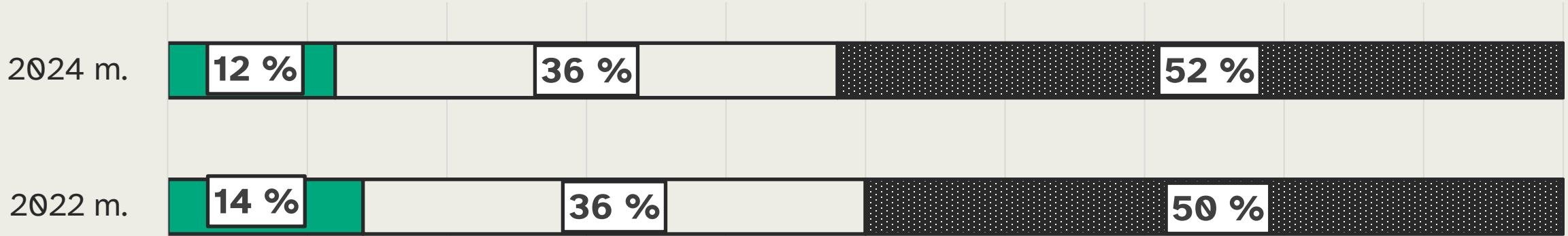
judėjimo negalią

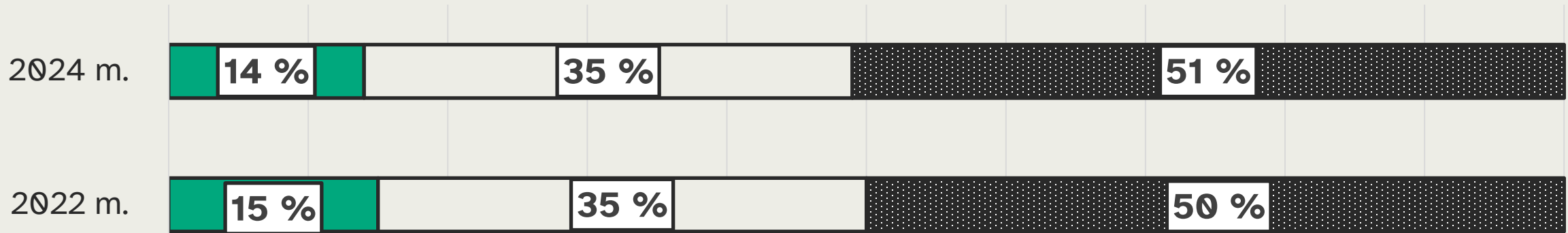
 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

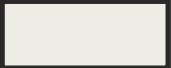

Moterys dažnai pačios išprovokuoja sutuoktinių / partnerių smurtą, jei jos turi:

klausos negalią

regėjimo negalią

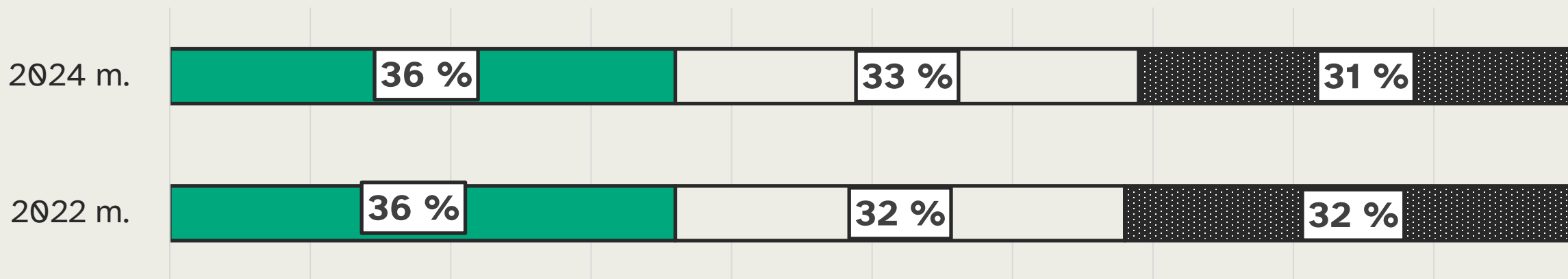

 Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Moterys dažnai pačios išprovokuoja sutuoktinių / partnerių smurtą, jei jos turi:

psichosocialinę negalią

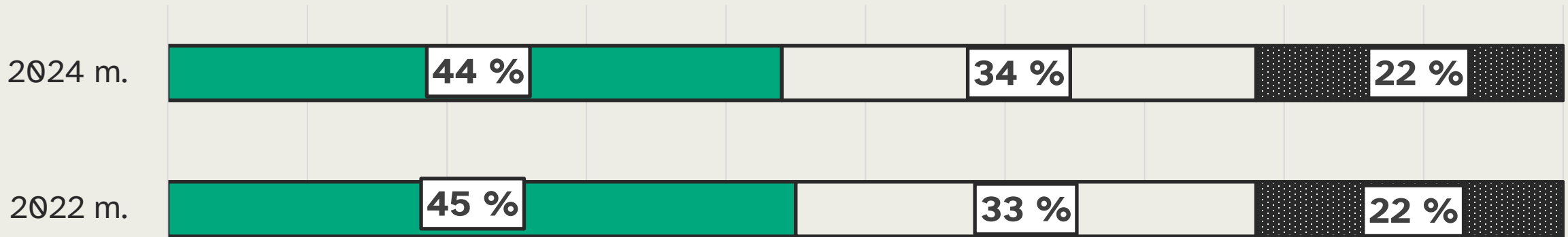
 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

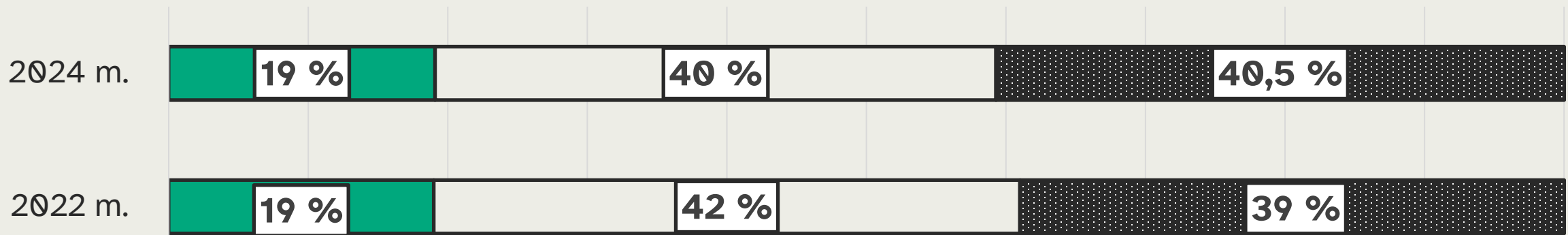
 Visiškai / iš dalies nesutinku

Kaltindamos vyrus dėl smurto, moterys yra linkusios perdėti ir „sutirštinti spalvas“, jei jos turi:

intelekto negalią

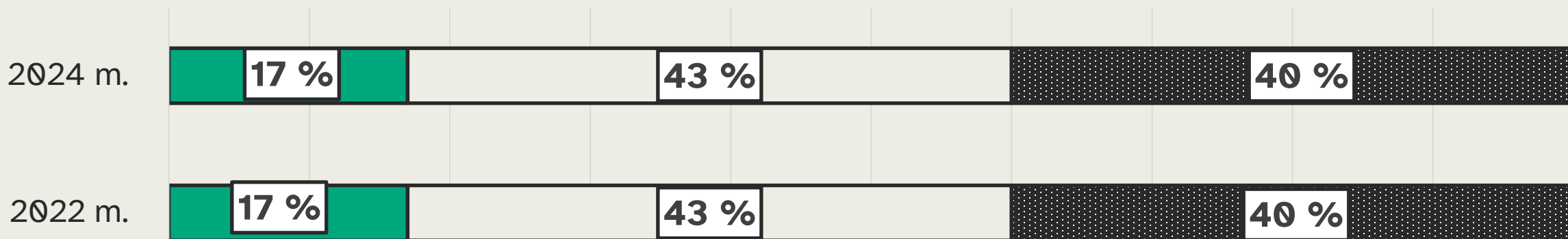
judėjimo negalią

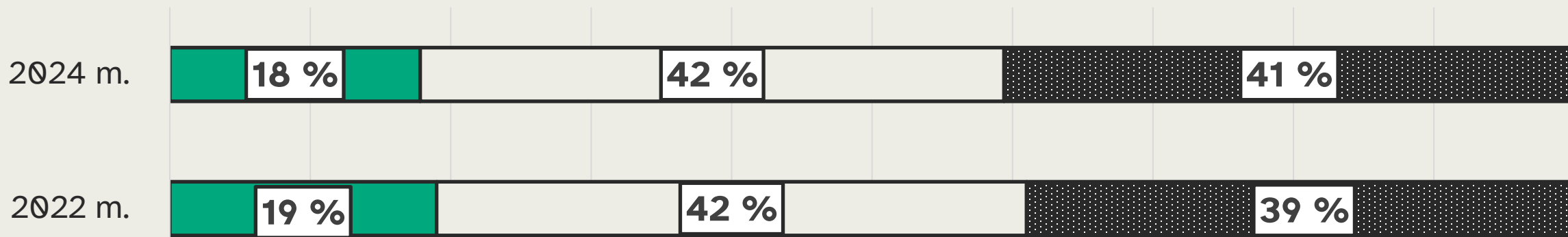
Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Kaltindamos vyrus dėl smurto, moterys yra linkusios perdėti ir „sutirštinti spalvas“, jei jos turi:

klausos negalią

regėjimo negalią

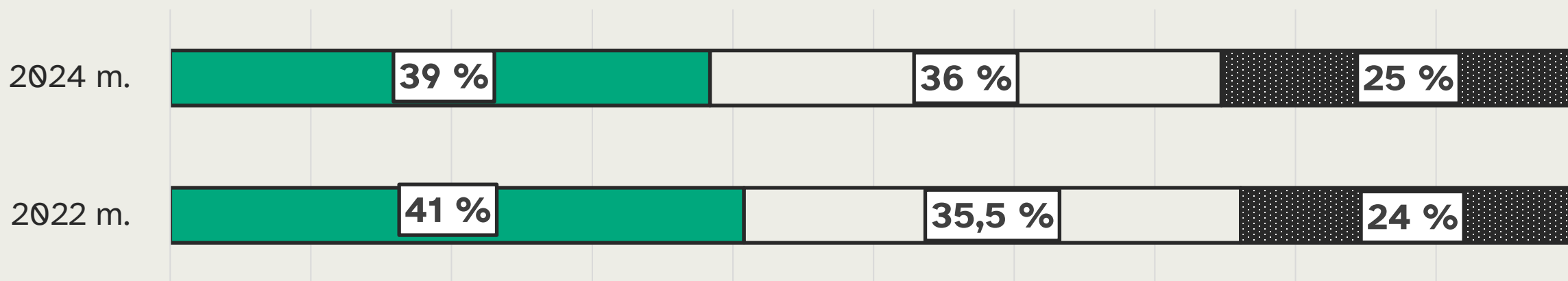

Visiškai / iš dalies sutinku Nei sutinku, nei nesutinku Visiškai / iš dalies nesutinku

Kaltindamos vyrus dėl smurto, moterys yra linkusios perdėti ir „sutirštinti spalvas“, jei jos turi:

psichosocialinę negalią

 Visiškai / iš dalies sutinku

 Nei sutinku, nei nesutinku

 Visiškai / iš dalies nesutinku

Aukų kaltinimas

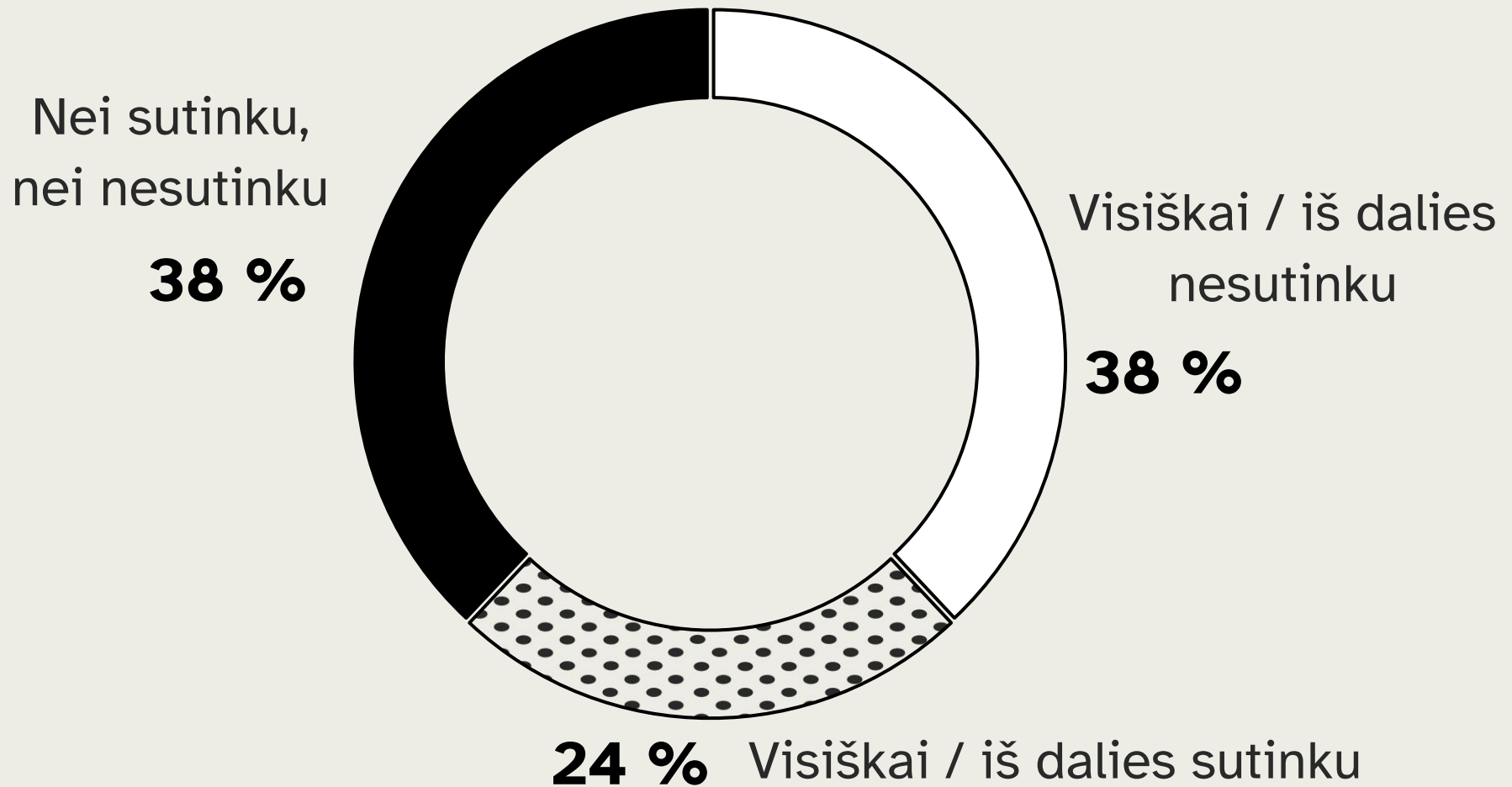
Smurtą patyrusias moteris su negalia kaltinti labiau linkę vyrai. Pavyzdžiui, su teiginiu „Moters dažnai pačios išprovokuoja sutuoktinių / partnerių smurtą“, kai klausta apie moteris su intelekto negalia, sutiko 48 proc. vyrų ir 35 proc. moterų. Kai klausta apie moteris su psichosocialine negalia, su teiginiu sutiko 43 proc. vyrų ir 29 proc. moterų. Judėjimo, regos ir klausos negalių atvejais vyrai taip pat buvo dažniau linkę pritarti, kad moterys pačios išprovokuoja smurtą.

Su teiginiu „Kaltindamos vyrus dėl smurto moterys yra linkusios perdėti ir „sutirštinti spalvas““ sutikti taip pat buvo labiau linkę vyrai. Kai buvo klausiama apie moteris su intelekto negalia, su teiginiu sutiko 53 proc. vyrų ir 36 proc. moterų. Moterų su psichosocialine negalia atveju, su teiginiu sutiko 45 proc. vyrų ir 36 proc. moterų. Panašūs skirtumai užfiksuoti ir paklausus apie moteris su judėjimo, regos arba klausos negaliomis.

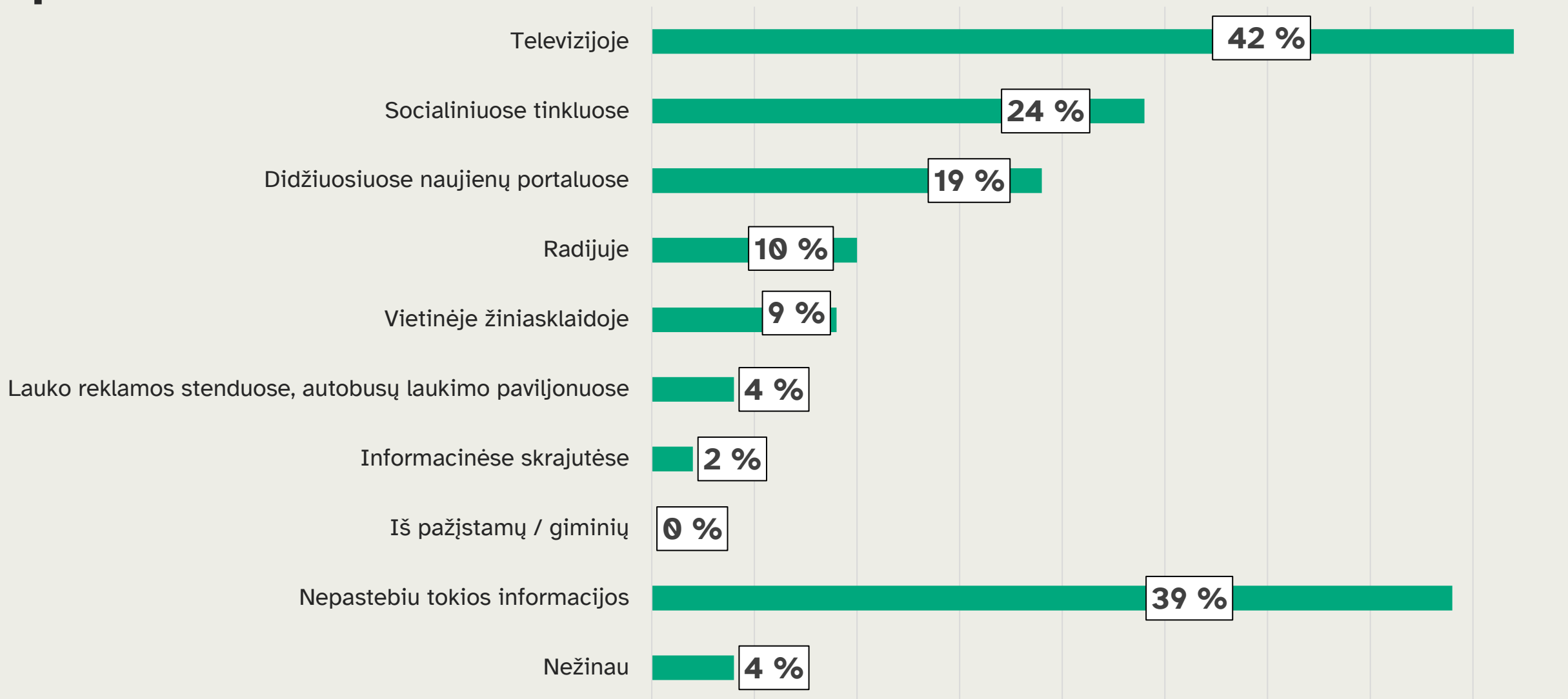
Visais atvejais smurtą patyrusias moteris su negalia kaltinti dėl patiriamo smurto yra linkę patys vyriausi žmonės (70 metų amžiaus ir vyresni) bei nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys asmenys. Mažiausiai smurtą patyrusias moterys linkę kaltinti aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys, specialistai (-ės) / tarnautojai (-os).

**Duomenų
apibendrinimas**

Ar sutinkate su teiginiu: „Per pastaruosius dvejus metus padaugejo informacijos apie smurta prieš moteris su negalia“?

Informaciją apie smurtą prieš moteris su negalia pastebiu:

Informacija apie smurtą prieš moteris su negalia

Ketvirtadalis tyrime dalyvavusių asmenų manė, kad informacijos apie smurtą prieš moteris su negalia per pastaruosius dvejus metus padaugėjo. Moterys informaciją apie smurtą prieš moteris su negalia visais kanalais pastebėjo dažniau nei vyrai.

Dažniausiai informacija pastebėta televizijoje (42 proc.) ir socialiniuose tinkluose (24 proc.).

Informaciją televizijoje ir radijuje labiausiai pastebėjo patys vyriausi asmenys (50 proc. televizijoje ir 17 proc. radijuje), socialiniuose tinkluose – jauniausi (36 proc.).

Mažiausiai informaciją apie smurtą prieš moteris su negalia informacijos sklaidos priemonėse pastebėjo vyrai (42 proc. teigė, nepastebintys tokios informacijos) ir 30-39 metų amžiaus asmenys (43 proc. nepastebėjo).

**Duomenų
apibendrinimas**

Pagrindinės įžvalgos

Požiūris į moterų su negalia savarankiškumą

1

Palankiausiai žiūrima į moterų su klausos negalia savarankiškumą. Požiūris nepakito nuo 2022 metų – 66 proc. tyrimo dalyvių manė, kad kurčios moterys gali gyventi savarankiškai. Visuomenės požiūris į moterų finansinį nepriklausomumą nuo 2022 metų pagerėjo judėjimo, klausos ir regos negalios atžvilgiu.

2

Moterys su intelekto negalia ir psichosocialine negalia vertinamos nepalankiausiai. Jų savarankiškumo ir finansinio nepriklausomumo nuo artimiausių žmonių galimybėmis buvo abejojama dažniausiai. Lyginant duomenis su 2022 metais atliktos apklausos duomenimis, matyti, kad požiūris į moterų su intelekto negalia savarankiškumą pablogėjo.

3

Nepalankiausiai moterų su negalia savarankiškumo galimybes vertino vyresni ir vyriausi asmenys (70 metų amžiaus ir vyresni) bei nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys Lietuvos gyventojai (-os), palankiausiai – asmenys su aukštuoju išsilavinimu.

4

Moterys moterų su negalia savarankiškumą visais atvejais vertino palankiau nei tyrime dalyvavę vyrai.

Nuostatos moterų su negalia šeimoje klausimais

5

Judėjimo, regos ir klausos negalių atžvilgiu moterų nuostatos apie moterų su negalia šeimos kūrimą buvo palankesnės nei tyrime dalyvavusių vyrų. Gėdijimąsi dėl partnerės / sutuoktinės negalios labiau pateisino vyrai nei moterys.

6

Palankiausiai žiūrima į galimybę kurti romantinius santykius su moterimis su klausos negalia – sūnaus santuokai su moterimi su klausos negalia pritartų beveik trečdalis tyrimo dalyvių (28 proc.). Visiškai nepalankiai žiūrima į sūnaus santuoką su moterimi su intelekto negalia. Tokiai santuokai pritartų tik 11 proc. tyrimo dalyvių.

7

Didžioji dalis visuomenės pasirinkimą turėti vaikų vertino kaip neatsakingą, jei moteris yra su intelekto negalia (70 proc.). Palankiausiai žiūrima į mamas su klausos negalia.

8

Vis dar didelė visuomenės dalis mano, kad gydytojas turi teisę nutraukti moters su intelekto negalia nėštumą **be jos sutikimo**. Tokią nuomonę palaikė 42 proc. apklausos dalyvių (2022 metais taip galvojo 48 proc.). Padaugėjo manančių, kad gydytojas neturi teisės nutraukti moters nėštumo be jos sutikimo, jei moteris patiria judėjimo, klausos, regos negalią.

Požiūris į smurtą prieš moteris su negalia

9

Nors didžioji visuomenės dalis (90 proc.) jokiais aplinkybėmis nepateisina partnerio / sutuoktinio smurto prieš moteris su negalia, partnerio /sutuoktinio finansinę kontrolę moters su intelekto negalia atžvilgiu pateisintų 70 proc. tyrimo dalyvių, socialinę kontrolę – 51 proc. apklaustųjų.

10

Vyrai smurtą prieš moteris su negalia pateisinti buvo linkę visais atvejais dažniau nei moterys.

11

Mažiausiai smurtą ir jo formas pateisinti ir normalizuoti yra linkę asmenys su aukštuoju išsilavinimu, specialistai (-ės) / tarnautojai (-os), didžiausias pajamas gaunantys asmenys (95 proc.). Labiausiai - patys vyriausi asmenys (70 metų amžiaus ir vyresni), mažiausias pajamas gaunantys asmenys, kaime gyvenantys žmonės.

Smurto atpažįstamumas ir aukų kaltinimo tendencijos

12

Moterys smurtą atpažįsta geriau nei vyrai ir yra mažiau likusios dėl patiriamo smurto kaltinti jį patiriančias moteris.

13

Visais atvejais geriausiai smurtą atpažįsta mažiausias pajamas gaunantys asmenys (iki 400 eurų vienam šeimos nariui), dažniau už kitas visuomenės grupes smurtą geriausiai atpažįsta Vilniaus gyventojai (-os), specialistai (-ės) / tarnautojai (-os).

14

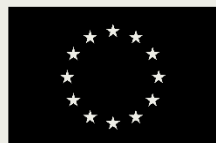
Vyrai dažniau nei moterys buvo linkę pritarti, kad moterys su negalia pačios išprovokuoja smurtą prieš jas, bei kaltindamos vyrus dėl smurto yra likusios perdėti, „sutirštinti spalvas“.

15

Labiausiai dėl patiriamo smurto kaltinamos moterys su intelekto negalia ir moterys su psichosocialine negalia.

Apklausa atlikta įgyvendinant projektą „Matomos: dėmesys smurtui prieš moteris su negalia.

Projektas bendrai finansuojamas Europos Sąjungos.

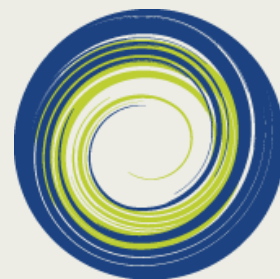

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**

Projekto partneriai:

**PSICHIKOS
SVEIKATOS
PERSPEKTYVOS**

**LYGIŲ
GALIMYBIŲ
PLĖTROS
CENTRAS**

NOMOSHITI